

ΛΕΙΨΩΝΗΡΙΟΝ

«...ἡμεῖς δὲ τῆ προσευχῆ καὶ τῆ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτέρήσωμεν» (Πράξ στ' 4).

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΦΥΛΛΑΔΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΔΙΔΑΧΗΣ
ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΕΡΒΙΩΝ ΚΑΙ ΚΟΖΑΝΗΣ
ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

ΦΥΛΛΟ 78-79

ΕΤΟΣ ΙΕ' • 2015
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΑΠΡΙΛΙΟΣ

ΠΑΥΛΟΣ

ΕΛΕΨ ΘΕΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

ΤΗΣ ΑΓΙΩΤΑΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΕΡΒΙΩΝ & ΚΟΖΑΝΗΣ

Πρός τόν εὐσεβῆ κληρὸν, τοὺς ἐντιμωτάτους ἄρχοντας
τοὺς ἐνδοξωτάτους καὶ γενναιοτάτους ἀξιωματικούς
τῶν ἐνόπλων δυνάμεων καὶ τῶν σωμάτων ἀσφαλείας,
τοὺς δικαιοτάτους δικαστικούς λειτουργούς,
τοὺς ἐλλογιμοτάτους λειτουργούς πασῶν τῶν βαθμίδων τῆς ἐκπαιδεύσεως
καὶ τόν εὐλαβῆ καὶ φιλάγιον λαόν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, Χριστὸς Ἄνέστη.

Πάσχα ἱερὸν καὶ Πάσχα σω-
τήριον ἐορτάζομεν καὶ παν-
ηγυρίζομεν. Χάριν αὐτοῦ
χτυποῦν πανηγυρικῶς οἱ καμπάνες
τῶν Ἱερῶν Ναῶν, παιανίζουν τὰ
μουσικὰ ὄργανα, φάλλουν οἱ ἱερο-
ψάλτες μας, λαμπροφορεῖ ὁ περι-
ούσιος λαὸς μας καὶ ἡ φύσις
ἀγάλλεται.

«...Ἐορτῶν ἐορτὴ καὶ πανήγυρις
ἐστὶ πανηγύρεων...» (8η Ὡδὴ Ἀνα-
στάσιμου Κανόνος) ψάλλει καὶ με-
λωδεῖ ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμα-
σκηνὸς ἀπὸ τὰ βάρη τῶν αἰώνων.
Καὶ ὅμως γιὰ τὴν Ἁγία μας Ἐκκλη-
σία τὰ πάντα εἶναι «σήμερα» δὲν

ὑπάρχει χρόνος γιὰ τὸν Θεό! Ὅλα
εἶναι ἓνα αἰώνιο καὶ ἀτελεύτητο
σήμερα.

Ἀκολουθήσαμε τὸν Κύριο μας
καὶ Θεὸ μας μαζί με τὴν Παναγία
Μητέρα Του, τὸν Ἰωάννη, τὸν ἀγα-
πημένο Του μαθητὴ, καὶ τὶς Μυ-
ροφόρες γυναῖκες στό Πάθος Του,
στόν Σταυρὸ Του, στόν Πανάγιο
καὶ Ζωοδόχο Του Τάφο ἐν θλίψει
ἀλλὰ καὶ ἀπορίᾳ: «Πῶς εἶναι δυ-
νατὸν νὰ διαπράττεται ἓνα τέτοιο
ἔγκλημα; Πῶς εἶναι δυνατὸν ὁ
ἄνθρωπος νὰ σταυρώνει τὸν Θεὸ
του, τὸν Σωτῆρα καὶ λυτρωτὴ
του;»

Σήμερα, ὅμως, ἔφυγε τὸ πένθος,
ἡ κατῆφεια, ἡ θλίψις καὶ ὁ πόνος
μας κατακλύζει ἡ χαρὰ, ἡ ἀγαλ-
λίαςις μέ τό λόγο τοῦ Ἀγγέλου
στός Μυροφόρες: «Ἄνέστη ὁ Κύ-
ριος!» Ἐκλεισε ὁ Ἄδης! Κατελύθη
τὸ κράτος καὶ ἡ μονοκρατορία
τοῦ διαβόλου! Ἄνοιξε καὶ πάλιν ὁ
Παράδεισος! Τοῦτο σημειώνει
ἐμφρατικώτατα καὶ ὁ λόγος τοῦ
Ἁγίου Σωφρονίου, Πατριάρχου
Ἱεροσολύμων: «Σήμερον λαμπα-
δοφεγγεῖ πᾶσα ἡ κτίσις ἄνωθεν...
Σήμερον τὰ ἄνω τοῖς κάτω συνε-
ορτάζει, καὶ τὰ κάτω τοῖς ἄνω συ-
νομιλεῖ. Σήμερον ἡ ἱερά καὶ μεγα-

λόφωνος τῶν Ὁρθοδόξων πανήγυρις ἀγάλλεται...» (Εὐχή Μ. Ἀγιασμοῦ Ἁγ. Σωφρονίου).

Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου μας κατήργησε τὸν διάβολο καὶ κατέπατησε τὸν πνευματικὸ θάνατο, ὥστε νὰ καταστοῦμε τέκνα τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ καὶ συγκληρονόμοι τῆς Βασιλείας Του, ἐὰν τὸ θελήσουμε! ΝΑΙ, σὲ μᾶς ἐναπόκειται ἡ ἐπιλογή, κανέναν δὲν βιάζει ὁ Θεός ἀλλὰ καὶ κανέναν δὲν θέλει καὶ πάλιν «θύμα καὶ κτίσμα τοῦ ἀλλοτρίου» (Ἁγ. Ἀνδρέας Κρήτης). Ποίος συνετὸς πατέρας καὶ ποιά τίμια μητέρα θέλουν νὰ δοῦν τὰ παιδιά τους στὴν ἀπώλεια καὶ τὴν καταστροφή;

Καὶ ἐνῶ ἐμεῖς εορτάζουμε καὶ πανηγυρίζουμε, χαιρόμαστε καὶ ἀλληλοασπασζόμεθα, πόσοι λαοὶ, ἐγγυὲς καὶ μακρὰν, ἀλληλοσφά-

ζονται καὶ ἀλληλοξεντώνονται; Πόσοι ἀδελφοὶ μας χριστιανοὶ σπν Ἀφρική καὶ σπν ἐγγυὲς Ἀνατολή διώκονται, φυλακίζονται καὶ θανατώνονται μόνον καὶ μόνον διότι κηρύσσουν Χριστὸν, σταυρωθέντα καὶ ἀναστάντα;

Ἀπώλεσε τὸ ἀρχαῖον κάλλος ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος μὲ προεξάρχοντας τοὺς δῆθεν πολιτισμένους! Εἶναι δυνατὸν ὅλοι αὐτοὶ νὰ προσεγγίσουν τὸ Πάσχα τὸ σωτήριο, νὰ οἰκειοποιηθοῦν τὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως, νὰ κάνουν τὸ Θεὸ δικό τους, νὰ γίνουν τέκνα Αὐτοῦ, ἀφοῦ Θεὸς γι' αὐτούς εἶναι τὸ Ἐγὼ τους; Ὅλοι ἀδεντιέες σπν ἐποχὴ μας! Οἱ πάντες ἀπορρίπτουν τοὺς πάντας! Σύγχυσις, ἄγχος, ἀπελπισία, ἀπογοήτευσις καὶ πλείστα ὅσα ὑπαρξιακὰ προβλήματα βιώνουν οἱ κοινωνίες!

Καὶ ἡ Ἑλλάδα μας; Τὸ γένος μας τὸ ἐκλεκτόν, τὸ ὁποῖον ἔδωσεν τὰ φῶτα του, ἔδωσεν πολιτισμὸν καὶ εὐγένειαν σ' ὅλον τὸν κόσμον, ποῦ πορεύεται; Μά ποῦ ἄλλου; Σὲ δρόμους ὀλισθηροὺς καὶ ἀπαξιωτικούς, σὲ δρόμους περιφρονησεως καὶ λοιδωρίας! Ἀπὸ ποίους; Ἀπὸ ὅλους ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἀπὸ βαρβάρους τοὺς διδάξαμε ἐπιστῆμες, τέχνας, σοφίαν καὶ πολιτισμὸν.

Λυπηρὰ ὄλ' αὐτά! Ὅμως αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια! Ὅποιος ἐδελοτηφλεῖ, δὲν τὸ παραδέχεται. Εὐτυχῶς σπν χώρα μας, στό Γένος μας, στό ἐνταῦθα καὶ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς, ὑπάρχει καὶ «τὸ μικρὸν ποῖμνιον» (Λουκ. 12:32), κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, τὸ ὁποῖον κρατὰ σφιχτὰ σπν καρδιά του τὸν Χρι-

στόν, τὸ ὁποῖο θεᾶται μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς του τὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως! Γιὰ τὸ ὁποῖο ἡ Ἀνάστασις καὶ ὁ Σταυρὸς τοῦ Κυρίου εἶναι γεγονότα δικὰ του! Εἶναι ὅλοι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι κρατοῦν τὴν λαμπάδα τῆς Ἀναστάσεως ὄχι τύποις ἀλλὰ οὐσιαστικά, ἀφοῦ τὸ φῶς τῆς καρδιάς τους καίει ἀπὸ θεῖο ἔρωτα, ὅπως καὶ τὸ ὑλικὸ φῶς καίει καὶ πυρακτώνει τὴν λαμπάδα ποῦ κρατοῦν. Αὐτὸν τὸν συμβολισμὸ ἔχει ἡ λαμπάδα! Καὶ ὅμως, λίγοι εἶναι αὐτοὶ ποῦ τὴν κρατοῦν συμβολικά, οἱ περισσότεροι τύποις καὶ ἄλλοι τὴν ἀποφεύγουν περιφρονητικά!

Ἀδελφοὶ μου καὶ τέκνα μου δεοφροῦρητα καὶ ἠγαπημένα, οἱ πρόγονοί μας ἀπὸ τὸ οὐράνιο στερέωμα μᾶς παρακαλοῦν νὰ ἐπιστρέψουμε στὶς δοξασμένες ρίζες μας, νὰ ἐπανεύρουμε τὴν τετιμημένη ταυτότητά μας καὶ μ' αὐτὰ τὰ ἐφόδια νὰ κάνουμε νέο ξεκίνημα μὲ Χριστὸ καὶ Ἑλλάδα, μὲ φωτισμένες καρδιές ἀπὸ τὸ φῶς ποῦ ἐκπέμπει κάθε χρόνο, αἰῶνες τώρα, ὁ Ζωοδόχος Τάφος τοῦ Κυρίου μας, ἐκεῖ στά ἀγνὰ καὶ ἱερά χῶματα ποῦ πάτησε ὁ Κύριός μας καὶ ὁ Θεὸς μας, ὁ Σωτῆρας μας καὶ Λυτρωτῆς μας, ἐκεῖ ποῦ ἔδωκε τὸν ἑαυτὸν καὶ ἀνέστη στὰ Ἱεροσόλυμα.

Ἡ ταπεινότης μου εὐχεται καὶ προσεύχεται, ὅπως αὐτὸ τὸ Πάσχα ἀποτελέσει γιὰ τὴν τετιμημένη χώρα μας νέο ξεκίνημα μὲ ὁδηγὸ τὸν Ἀναστάντα Κύριο καὶ Θεὸ μας, μὲ ὑποταγὴ τῶν παδῶν σπν ἀρετῇ, ἡ ὁποία εἶναι φῶς καὶ «φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον» (Ἰω. 1:9).

Χριστὸς Ἄνέστι,

Τέκνα μου ἀγαπητὰ καὶ περιπόθητα!

Εὐχέτης πρὸς Κύριο

Ὁ Ἐπίσκοπος

καὶ Μητροπολίτης σας

Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης Παῦλος

ΛΕΙΜΩΝΑΡΙΟΝ

Κωδικὸς ἐντύπου: 6510

Ἱδιοκτῆτης-Ἐκδότης

Ι.Μ. Σερβίων καὶ Κοζάνης

Διευθυντής

ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης
Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Παῦλος

Υπεύθυνος σύνταξης

π. Χρήστος Ζαχαράκης

Συντακτικὴ Ἐπιτροπὴ

Ζήσης Μπέλλος
Παναγιώτης Καραγιάννης
Παναγιώτης Βολάκης
Μιχάλης Κρασιώτης
Θεόφιλος Ἀμπατζίδης
Εὐθυμία Γαβριηλίδου-Καραγιάννη
Κατερίνα Πενιτζῆ-Ζαχαράκη

Διεύθυνση

«ΛΕΙΜΩΝΑΡΙΟΝ».

Ἱερὰ Μητρόπολις Σερβίων & Κοζάνης
Γκέρτσου 53, 501 00 ΚΟΖΑΝΗ
Τηλ.: 24610 36050, 24610 34949,
FAX: 24610 40026
Internet: www.imsk.gr
e-mail: pchrizach@gmail.com

Δωρεές, χορηγίες, συνδρομές

Ἱερὰ Μητρόπολις Σερβίων & Κοζάνης

ΕΚΤΥΠΩΣΗ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ «ΜΕΛΙΣΣΑ»
ΑΣΠΡΟΒΑΛΤΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
Τηλ.: 23970 23313, Fax: 23970 21754

Ἡ ἐλπίδα στὸν ἄνθρωπο*

Ἀρχιμ. Χρυστοφόρου Ἀγγελοπούλου
Πρωτοσυγκέλλου Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σερβίων καὶ Κοζάνης

Σεβασμιώτατε πάτερ καὶ Δέσποτα,
Σεβαστοὶ πατέρες,
ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Εδῶ καὶ μία ἐβδομάδα βρισκόμαστε ἤδη στὴν ἁγία καὶ Μεγάλη Τεσσαρακοστή. Ἡ Μεγάλη Τεσσαρακοστή εἶναι μιὰ ξεχωριστὴ περίοδος τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους. Ὅπως ἀκοῦμε ἀπὸ τὰ ἀναγνώσματα τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, ἀλλὰ καὶ ὅπως γράφουν τὰ ἱερά βιβλία τῆς Ἐκκλησίας μας, ἡ Μεγάλη Τεσσαρακοστή γιὰ τοὺς χριστιανοὺς εἶναι στάδιο πνευματικοῦ ἀγώνα. Σ' αὐτὲς τὶς σαράντα ἡμέρες ἀπὸ τὴν Καθαρὰ Δευτέρα ὡς τὸ Σάββατο τοῦ Λαζάρου οἱ χριστιανοὶ, σὰν τοὺς ἀθλητές, προετοιμάζονται, ἀσκοῦνται καὶ ἀγωνίζονται γιὰ νὰ φθάσουν νικητὲς στὴν Μ. Ἑβδομάδα καὶ στὴν κοσμοχαρμόσυνη ἑορτὴ τῆς Ἀναστάσεως.

Καὶ τὴν ἰδιαίτερη καὶ ξεχωριστὴ αὐτὴ χρονικὴ περίοδο τοῦ ἔτους οἱ χριστιανοὶ τὴν περιμένουν μὲ λαχτάρια καὶ τὴ ζοῦν μέσα τους μὲ μιὰ ἰδιαίτερη ἱερὴ κατάνυξη καὶ ψυχικὴ συντριβή. Ἐπίσης τὴ ζοῦν μὲ τὸν πνευματικὸ ἀγώνα τῆς προσευχῆς καὶ τῆς νηστείας, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀκαταμάχητα ὄπλα ἐναντίον τῶν δαιμονικῶν πνευμάτων.

Ὅπως δὴποτε βέβαια στὴν ἄσκηση τῶν πνευματικῶν γυμνασμάτων ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἀγωνιζόμενος χριστιανός, ἔχει ἀνάγκη καὶ κάποιων μέσων πού θὰ βοηθήσουν γιὰ νὰ φθάσει αἴσια στὸ τέλος τοῦ πνευματικοῦ του ἀγώνα. Τὰ μέσα αὐτὰ ἔχει φροντίσει ἡ Ἐκκλησία νὰ τοῦ τὰ δώσει καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς Μεγ. Τεσσαρακοστῆς, μὲ τὶς διάφορες κατανυκτικὲς ἀκολουθίες.

Ὅμως ἐκτὸς ὅλων αὐτῶν, πού ὡς φιλόστοργος μητέρα μᾶς τὰ προσφέρει ἡ Ἐκκλησία, ὀφείλουμε κι ἐμεῖς ὡς χριστιανοὶ νὰ διαθέτουμε τὴν ἐσωτερικὴ ἐτοιμότητα καὶ διάθεση νὰ ἀνταποκριθοῦμε μὲ προθυμία σὲ ὅ,τι ὀρίσει ἡ Ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ γενικὰ ἡ προθυμία καὶ ἡ διάθεση γιὰ ἀγώνα νὰ χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν ἐλπίδα μας πρὸς τὸν Θεό.

Μία ἀρετὴ γιὰ τὴν ὁποία σήμερα θὰ ἀναφερθοῦμε καὶ ἡ ὁποία εἶναι ἀπαραίτητη ὄχι μόνον εὐκαιριακά, σὲ διάφορες χρονικὲς περιστάσεις, ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλον τὸν χρόνο τῆς ζωῆς μας εἶναι ἡ ἐλπίδα. Τὶ εἶναι ὁμως ἡ ἐλπίδα; Ἐλπίδα εἶναι τὸ ἔμφυτο συναίσθημα τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ ὁποῖο ἐπιχειρεῖ ἢ κάνει κάτι χωρὶς νὰ ἀποβλέπει σὲ κάποια ὠφέλεια ἢ τὴν ἀπόκτηση κάποιου ἀγαθοῦ.

Ἐλπίδα εἶναι ἡ σταθερὴ προσδοκία σ' αὐτὸ πού πιστεύουμε. Ἔτσι ἐὰν ὁ ἄνθρωπος πιστεύει στὸ χρῆμα, ἡ ἐλπίδα του εἶναι τὸ χρῆμα. Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος πιστεύει στὸν ἄνθρωπο καὶ μόνον, ἡ ἐλπίδα του εἶναι ὁ ἄνθρωπος. Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος πιστεύει στὴν ἐξουσία αὐτοῦ τοῦ κόσμου, ἐλπίδα του εἶναι οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ ἰσχυροὶ τῆς γῆς.

Ἐπάρχει ὁμως καὶ ἡ χριστιανικὴ ἐλπίδα κατὰ τὴν ὁποία ἂν ὁ ἄνθρωπος πιστεύει στὸ Θεό, ἡ ἐλπίδα του εἶναι ὁ Θεός. Τότε ἡ χριστιανικὴ ἐλπίδα εἶναι σταθερὴ καὶ χαρούμενη προσδοκία τοῦ πιστοῦ σὲ κάθε ὑπόσχεση πού δίνει ὁ Θεός καὶ γιὰ τὰ παρόντα ἀλλὰ καὶ γιὰ τὰ μέλλοντα. Αὐτὸ πού λείπει πολλὲς φορές ὁ ἀπλὸς ἄνθρωπος, σὲ κάθε δύσκολη στιγμή, «ἔχει ὁ Θεός» εἶναι ἡ χριστιανικὴ ἐλπίδα. Ἡ ἐλπίδα λοιπὸν γεννᾶται καὶ ζεῖ στὸ ἴδιον πνεῦμα.

* Κυριακὴ Ὁρθοδοξίας. Ἱ.Ν. Ἁγίου Νικολάου Κοζάνης

Ἡ Ἁγία Γραφή εἶναι γεμάτη ἀπὸ παραδείγματα ἀνθρώπων πού ἡ ἐλπίδα τους στοῦ Θεοῦ ἦταν ἡ ὁδὸς τῆς σωτηρίας. Χαρακτηριστικὰ ἀναφέρω τὸν κύριο ἐκφραστή τῆς μετανοίας ἀλλὰ καὶ τῆς ἀκράδαντης ἐλπίδας του πρὸς τὸ Θεοῦ, τὸν προφητὰνακτα Δαυῖδ, τοῦ ὁποῖου τὸ βιβλίον τῶν Ψαλμῶν εἶναι ἡ ἀποτύπωση τῆς ἐλπίδος ἀπὸ τὸν μεγάλο συγγραφέα. Ὁ Δαυῖδ ρωτᾷ τὸν ἑαυτό του «ἵνα τί περιλύπος εἶ, ψυχὴ μου, καὶ ἵνα τί συνταράσσεις με; ἔλπισον ἐπὶ τὸν Θεό» (Ψλ. 41, 12), ψυχὴ μου πολὺ βασανισμένη, γιατί ἔχεις πέσει σὲ τόση λύπη καὶ γιατί εἶσαι ἀναστατωμένη, ἔχε τὴν ἐλπίδα σου στοῦ Θεοῦ. Καὶ οἱ ἐλπίδες του ἀναπτέρωνονται, ἐλπίζει, παίρνει θάρρος, ἡ δοκιμασία τῶν πειρασμῶν παρέρχεται, ἡ περίοδος τῶν δεινῶν τελειώνει καὶ θριαμβεύει ἡ ἐλπίδα πρὸς τὸν Θεό. Πόσες φορές πραγματικὰ, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, βρισκόμαστε καὶ ἐμεῖς σὲ παρόμοια κατάσταση, στὴν ὁποία βρέθηκε τότε ὁ προφήτης Δαυῖδ;

Σκοτεινιάζει ὁ ὀρίζοντας καὶ τῆς δικῆς μας ψυχῆς καὶ μᾶς φαίνεται ὁ οὐρανὸς κλειστός καὶ ἡ κατάσταση ἀδιόρθωτη. Πρέπει νὰ παραδεχθοῦμε ὅτι οἱ θλίψεις καὶ οἱ στενοχώριες εἶναι πολλὲς φορές ὁ ἀχώριστος σύντροφος τῆς ζωῆς μας. Ἄλλοτε περισσότερες, ἄλλοτε λιγότερες δημιουργοῦν στὴ ζωὴ μας δυσάρεστες καὶ ἀνεπιθύμητες καταστάσεις. Διάφορες ἀσθένειες, οἰκονομικὲς δυσκολίες, μέριμνες γιὰ τὸ μέλλον, ἐνδεχόμενες ἐχθρικὲς διαθέσεις καὶ ἐνέργειες-συμπεριφορὲς ἄλλων ἀνθρώπων μᾶς κάνουν νὰ πέφτουμε σὲ λύπη καὶ κλονισμό, πού φανταζόμαστε ὅτι τὸ ναυάγιο καὶ ἡ καταστροφὴ εἶναι ἀναπόφευκτα. Ἀλλὰ ἐδῶ εἶναι πού δὲν σκεπτόμαστε ὀρθὰ καὶ ἡ συμπεριφορὰ μας δὲν συνιστᾷ συμπεριφορὰ πιστοῦ χριστιανοῦ. Κανεὶς δὲν ἀρνεῖται τὴν ὑπαρξὴ δυσάρεστων γεγονότων. Γιατί ὅμως ἡ ψυχὴ μας νὰ προσκολλᾶται μόνο πρὸς τὰ κάτω, στὴ γῆ, καὶ νὰ μὴν ἀναζητεῖ τὴ βοήθεια ἀπὸ τὸν Θεό; Γιατί νὰ ξεχνᾶμε ὅτι κατὰ τις συννεφιασμένες καὶ μελαγχολικὲς χειμωνιάτικες ἡμέρες ὁ ἥλιος ἐξακολουθεῖ νὰ λάμπει πάνω ἀπὸ τὰ σύννεφα ἔστω κι ἂν δὲν εἶναι ὀρατὸς ἀπὸ τὴ γῆ; Ἀκόμη ἀκόμη καὶ τις σκοτεινὲς νύκτες πού κατακλύζονται ἀπὸ καταιγίδες καὶ χιονοθύελλες ὁ ἥλιος δὲν παύει νὰ ὑπάρχει καὶ νὰ στέλνει τὸ φῶς του καὶ τὴ θερμότητά του πρὸς τὴ γῆ. Ἄν για λίγες ὥρες ἔχει κρυφτεῖ ἀπὸ τὰ μάτια μας θὰ ἀνατεῖλει καὶ πάλι ὀλοφώτεινος καὶ ζωογόνος καὶ θὰ διαλύσει τὰ νέφη τοῦ σκοτοῦς. Πῶς λοιπὸν ὁ Παντοδύναμος Θεὸς ὁ ὁποῖος γνωρίζει ὅλες μας τις ἀνάγκες δὲν θὰ διαλύσει τὸ σκοτάδι πού περιβάλλει τὴν ψυχὴ μας; Καὶ ἐδῶ τὸ στόμα τοῦ θείου Ψαλμωδοῦ χαρίζει καὶ σὲ μᾶς τὴν πολῦτιμον συμβουλή «ἔλπισον ἐπὶ τὸν Θεόν».

Στὴν Καινὴ Διαθήκη ἡ ἐλπίδα ὅλων τῶν χριστιανῶν ἐπικεντρώνεται στοῦ πρόσωπο τοῦ Κυρίου, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ ἐλπίς πάντων τῶν περάτων τῆς γῆς, καὶ μὲ τὴν ὑπόσχεση τῶν μελλόντων, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴ ζωηφόρο του Ἀνάστασις χάρισε τὴν πραγματικὴ ἐλπίδα στὸν βασανισμένο ἀπὸ τὴν ἁμαρτία κόσμον. Ὁ Ἀπόστολος πού μιλάει κατεξοχὴν γιὰ τὴν ἐλπίδα εἶναι ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Στὴν πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἐπιστολὴ ἡ ἐλπίδα συμβολίζεται μὲ περικεφαλαία καὶ στὴν πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολὴ μὲ τὴν ἄγκυρα. Καθὼς ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου ὁμοιάζει μὲ τὴν θάλασσα ἡ ὁποία πολλὲς φορές γίνεται τρικυμιώδης τὸ πλοῖαριό τῆς ψυχῆς τοῦ κάθε ἀνθρώπου κινδυνεύει νὰ καταποντισθεῖ. Ἀλοῖμονο στὸν ἄνθρωπο ἐκεῖνο πού ἔχασε τὴν ἐλπίδα καὶ ἀνοίγεται στὸν ὠκεανὸ τῆς ζωῆς, χωρὶς νὰ διαθέτει ἄγκυρα ἐλπίδας. Καὶ ἄγκυρα ἐλπίδος εἶναι ἡ γλυκύτατη θεία φωνὴ τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ «ἦν οἱ πιστοὶ κατέχοντες ἀγαλλόμεθα», ὅπως θριαμβευτικὰ ψάλλουμε στὸν ἀναστάσιμο κανόνα.

Ἡ ἐλπίδα ὡς περικεφαλαία θωρακίζει τὸν ἡγεμόνα νοῦ ἀπὸ διάφορα βέλη τοῦ πονηροῦ, ὁ ὁποῖος νοῦς εἶναι ἡ κυριώτερη δύναμη τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου. Ὅταν ὁ νοῦς σκοτισθεῖ, ὅταν ἡ ἁμαρτία θολώσει τὸ νοῦ, τότε ἐπέρχεται ἡ σύγχυσις καὶ ἡ ἀπογοήτευση.

Θαυμάσιος ὁ ρόλος τῆς ἐλπίδας στὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων. Ὁ Σοφοκλῆς τονίζει «ἔστ' ἐλπίς ἡ βόσκουσα τοὺς πολλοὺς βροτῶν», δηλαδὴ ἡ ἐλπίδα βόσκει, τρέφει τοὺς περισσότερους ἀνθρώπους. Δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος χωρὶς ἐλπίδα καὶ κανένα ἔργο ἀνθρώπινο δὲν ἐπιτυγχάνεται ἂν δὲν θεμελιωθεῖ σὲ ἀσφαλῆ καὶ βεβαία ἐλπίδα. Τὸ βλέπουμε καὶ στὴν καθημερινὴ ζωὴ. Ὅταν ὁ γεωργὸς σπέρνει, ἐλπίζει ὅτι θὰ θερίσει, ὅταν ὁ μαθητὴς μελετᾷ καὶ διαγωνίζεται, ἐλπίζει ὅτι θὰ πετύχει. Ὅταν ὁ στρατιώτης πολεμᾷ, ἐλπίζει στὴ νίκη. Ὅταν ὁ ἰατρὸς μάχεται μὲ τὴν ὁμάδα του γιὰ τὴ διάσωση ἑνὸς ἀσθενοῦς, ἐλπίζει ὅτι θὰ τὸν σώσει. Ὅταν ὁ ψαρᾶς ρίχνει τὰ δίχτυα του, ἐλπίζει ὅτι θὰ τὰ ἀνασύρει γεμᾶτα. Ὅταν ὁ νέος ἀποφασίζει νὰ δημιουργήσῃ οἰκογένεια, ἐλπίζει ὅτι θὰ εὐτυχήσῃ. Δὲν μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ ζήσει χωρὶς ἐλπίδα. Τὸ ἐπιβεβαιώνουν καὶ οἱ ἀρχαῖοι λέγοντας «ἐφ' ὅσον ζῶ ἐλπίζω». Ὁ πιστὸς χριστιανὸς ἐλπίζει στοῦ Θεοῦ.

Ἄν ἐλπίσει στοῦ χρῆμα αὐτὸ χάνεται, μαζί του καὶ ἡ ἐλπίδα. Ἄν ἐλπίσει σὲ πρόσωπα ἰσχυρὰ πού διαθέτουν δύναμη καὶ ἐξουσία, οἱ ἄνθρωποι κάποτε χάνουν τὴν ἰσχύ καὶ τὴν ἐξουσία τους καὶ μαζί μ' αὐτοὺς χάνεται καὶ ἡ ἐλπίδα. Ποιὰ λοιπὸν εἶναι ἡ ἐλπίδα τῶν ἀνθρώπων; Τὸ λέμε καὶ τὸ ἐπαναλαμβάνω-

νουμε καθημερινά στην ακολουθία του Ἀποδείπνου· « Ἡ ἐλπίς μου ὁ Πατήρ, καταφυγή μου ὁ Υἱός, σκέπη μου τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον», «τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μου, εἰς σὲ ἀνατίθηναι, Μῆτερ τοῦ Θεοῦ, φύλαξόν με ὑπὸ τὴν σκέπην σου».

Ἡ ἐλπίδα τῶν ἀνθρώπων εἶναι ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Παναγία Μητέρα του. Ὁ ἀληθινὸς χριστιανὸς ἀπὸ τώρα λαμβάνει καὶ κατέχει μὲ τὴν βέβαιη ἐλπίδα του πρὸς τὸν Θεὸ τὰ ἀγαθὰ τοῦ μέλλοντος. Γιατὶ ἡ χριστιανικὴ ἐλπίδα καὶ πίστη ἐκμηδενίζει καὶ τὸν χρόνο, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπόσταση. Λέει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος σὲ ἕνα ἄλλο σημεῖο στὴν ἐπιστολὴ του πρὸς τοὺς Ῥωμαίους, «Τῇ ἐλπίδι χαίροντες. Καὶ καυχησώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ».

Χαίρεται ἀπὸ τώρα καὶ αὐτὸς καὶ κάθε πιστὸς χριστιανὸς καὶ καυχίεται μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἀπολαύσει τὴν ἀνέκφραστο δόξαν, πού θὰ δώσει ὁ Θεὸς στὴ μέλλουσα ζωὴ. Καὶ μάλιστα μὲ τὴν ἐλπίδα αὐτὴ χαίρεται καὶ καυχίεται ἀκόμα καὶ στίς θλίψεις, οἱ ὁποῖες γιὰ τὸν πιστὸ εἶναι κέρδος ἀνυπολόγιστο. Πολλὲς φορές ὅμως δυστυχῶς αὐτὲς οἱ θλίψεις, οἱ δοκιμασίες, οἱ δυσκολίες, ἀκόμα κι ὁ θάνατος, γίνονται ἡ αἰτία ὁ ἀνθρώπος νὰ χάνει τὴν ἐλπίδα του πρὸς τὸν Θεό, νὰ κλονίζεται καὶ νὰ περιέρχεται στὴν ἀντίθετη κατάσταση τῆς ἐλπίδας, πού εἶναι ἡ ἀπελπισία καὶ ἀπογοήτευση, σὲ κατάσταση κατὰ τὴν ὁποία ἀδυνατεῖ νὰ συγκρατήσει τὴν ἐλπίδα. Ἡ ρίζα καὶ αἰτία τῆς ἀπελπισίας βρίσκεται στὴν ἀπιστία. Γιὰ τὸν χριστιανὸ ὁ ὁποῖος πιστεύει στὸν Θεὸ εἶναι ἀδιανόητη ἡ ἀπελπισία. Κλασσικὸ παράδειγμα ἀπελπισθέντος ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν Γραφή εἶναι ὁ Ἰούδας, ὁ ὁποῖος μετὰ τὸ ἔγκλημα τῆς προδοσίας τοῦ Κυρίου, ἔχασε τὴν ἐλπίδα του καὶ «ἀπελθὼν ἀπήγγαστο», κρεμάστηκε. Ἀπελπισία εἶναι ἡ πλεον ἄνανδρος ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων, τῶν δυσκολιῶν καὶ τῶν ἀποτυχιῶν τῆς ζωῆς μας.

Ἴσως βέβαια μερικῶν ἀπὸ τοὺς παρόντες στὴν ἱερά μας αὐτὴ σύναξη τὰ προβλήματα νὰ εἶναι πιὸ πολλὰ, τὰ βάρη καὶ ὁ πόνος πιὸ μεγάλος, ἢ θλίψη ἀπέραντη, ὁ σταυρὸς πιὸ βαρὺς καὶ ἡ καρδιὰ πληγωμένη. Ὅμως δὲν ἔχουμε τὸ δικαίωμα νὰ ἀπογοητευόμεθα. Γιατὶ ἡ ἀπελπισία, ἡ ἔλλειψις τῆς ἐλπίδος, ἀποτελεῖ τὸ μεγαλύτερο ἐπίτευγμα τοῦ διαβόλου.

Ἄς μὴ μᾶς φανεῖ περίεργο πῶς τὸ μεγαλύτερο κατόρθωμα τοῦ διαβόλου εἶναι νὰ ὀδηγήσει τὸν ἄνθρωπο στὸ πέλαγος τῆς ἀπελπισίας. Λένε γιὰ τὸν διάβολο πῶς κάποτε ἔκανε ἔκθεση τῶν ἐργαλείων πού χρησιμοποιεῖ. Σὲ ἕνα μόνο ἀπὸ τὰ σύνεργά του τοποθέτησε πινακίδα μὲ τὴν ἔνδειξη «δὲν πωλεῖται». Ἡ περιέργεια τῶν ἐπισκεπτῶν ἐκινήθη καὶ ὁ διάβολος ρωτήθηκε γιατί δὲν πωλεῖ αὐτὸ τὸ ἐργαλεῖο. Ἀπάντησε ὁ πονηρὸς: «Τὸ ἐργαλεῖο μου αὐτὸ

εἶναι τὸ σπουδαιότερο, τὸ λένε ἀπελπισία. Εἶναι τὸ πιὸ δραστικὸ καὶ ταχύ μου ὄπλο. Μ' αὐτὸ γκρεμίζω σπίτια, διαλύω οἰκογένειες καὶ ὀδηγῶ στὸ θάνατο νέους καὶ γέροντες μὲ τὸ εἰσιτήριο τῆς αὐτοκτονίας κατ' εὐθείαν στὴν κόλαση».

Ἐφ' ὅσον θέλουμε νὰ εἴμαστε καὶ νὰ λεγόμεστε χριστιανοί, ἔχουμε πίστη στὸ Θεό. Καὶ ἡ πίστις αὐτὴ πρὸς τὸν Θεὸ συνεχῶς αὐξάνει καὶ τὴν ἐλπίδα μας πρὸς Αὐτόν σὲ ὅποια κατάσταση καὶ ἂν βρισκόμαστε. Οἱ ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅπως ἀκοῦμε σὲ ἕνα μαρτυρικὸ ἀπόστιχο τῆς Παρακλητικῆς «τῇ πίστει στηριχθέντες, τῇ ἐλπίδι βεβαιωθέντες, τῇ ἀγάπῃ τοῦ Σταυροῦ ψυχικῶς ἐνωθέντες, τοῦ ἐχθροῦ τὴν τυραννίδα ὤλεσαν καὶ τυχόντες τῶν στεφάνων». Δηλαδή ἀφοῦ στηρίχθηκαν στὴν πίστη πρὸς τὸν Θεό, ἔχοντας βεβαία τὴν ἐλπίδα καὶ ἄρα ψυχικὰ ἐνώθηκαν μὲ τὴν ἀγάπη τοῦ Σταυροῦ, κατάφεραν νὰ ἐξαφανίσουν τὴν τυραννία τοῦ ἐχθροῦ, τοῦ διαβόλου, καὶ κέρδισαν τοὺς στεφάνους τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Ὡς ἀντιστάθμισμα στὴν ἄγρια πολεμικὴ τοῦ πονηροῦ ὁ πιστὸς, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν περίοδο τῆς ἀγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, μπορεῖ νὰ χρησιμοποιεῖ τὸ πολὺ ἰσχυρότερο ὄπλο πού λέγεται ἐλπίδα.

Ἡ ἐλπίδα ἡ ὁποία, ὅπως καὶ πάλι ὁ Ἀπόστολος ἀναφέρει σ' ἕνα ἄλλο σημεῖο «οὐ καταισχύνει», δηλαδή πού δὲν ντροπιάζει ποτε τοὺς ἀνθρώπους, γιατί γεννιέται μέσα στὴν πίστη πρὸς τὸν ἀληθινὸ Θεὸ καὶ τὴν ἀγάπη γιὰ τοὺς ἀνθρώπους. Εἶναι αὐτὴ πού μᾶς βοηθᾷ νὰ βλέπουμε καὶ νὰ ἀντιμετωπίζουμε τὴν παρούσα ζωὴ μὲ αἰσιοδοξία, ἐτοιμάζοντας ἔτσι τὴν μέλλουσα ζωὴ. Εἶναι ἡ ἐλπίδα πού στάθηκε ἀχώριστος συνοδοιπόρος καὶ σύντροφος ὅλων τῶν ἁγίων τῆς Ἐκκλησίας μας.

Εἶναι αὐτὴ πού ἐμψύχωσε τοὺς πνευματικὸς ἀγῶνες τῶν ὁσίων, ἔδωσε θάρρος στὸν σκληρὸ θάνατο τῶν μαρτύρων, ἀνέσυρε ἀπὸ τὸ βοῦρκο τῆς ἀμαρτίας καὶ ὀδήγησε στὴν μετάνοια ἀνθρώπους, ἐνδύοντάς τους μὲ τὸν ὀλοφώτεινο χιτῶνα τῆς ἀγιότητας.

Εἶναι ἡ ἴδια πού θὰ ἐμψυχώσει καὶ τονώσει τὸν προκείμενο πνευματικὸ μας ἀγῶνα γιὰ τὸ ἐπόμενο χρονικὸ διάστημα.

Εὐχηθεῖτε, Σεβασμιώτατε, ἡ ἐλπίδα μας πρὸς τὸν Θεὸ νὰ εἶναι ἄβεστη, βεβαία, σταθερὰ καὶ ἀκλόνητος, ὥστε ὅλοι μας νὰ διατηροῦμε τὸ ὑψηλὸ φρόνημα τῶν μαχητῶν, νὰ ρίχνουμε τὴν ἄγκυρα τῆς ἐλπίδος στὸ λιμάνι τοῦ Θεοῦ καὶ μαζὶ μὲ τὸν Ψαλμωδὸ νὰ μπορούμε νὰ λέμε «ἐγὼ δὲ ἐπὶ τῷ Κυρίῳ πέποιθα, ἐγὼ δὲ ἐπὶ τῷ Κυρίῳ ἐλπῶ».

Ἀμήν.

Μετάνοια:

ὑψηλοτέρα πασῶν των ἀρετῶν*

π. Διογένη Κοντού

Σεβασμώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα, σεβαστοὶ πατέρες, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ἀπὸ τούς πῶ σημαντικούς πυλῶνες τῆς πνευματικῆς μας ζωῆς εἶναι ἡ μετάνοια. Εἶναι ἡ «ὑψηλοτέρα πασῶν των ἀρετῶν», σύμφωνα μέ τόν Ἅγιο Ἰσαάκ τόν Σύρο. Χωρίς αὐτή δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει σωτηρία, ὅπως λένε οἱ πατέρες τῆς ἐκκλησίας μας.

Εἶναι ὁ τρόπος πού σωζόμαστε, ὁ δρόμος πού μᾶς ἀνοίγει τόν παράδεισο, εἶναι ὁ φόβος καί ὁ τρόμος τοῦ διαβόλου, εἶναι τό μυστήριο πού μᾶς φέρνει σέ κοινωνία μέ τό Θεό. Ἡ δύναμη τῆς μετανοίας εἶναι τεράστια, πού μπορεῖ νά σβήσει ὅποιαδήποτε ἁμαρτία. Ἔχει τέτοια δύναμη πού μπορεῖ νά κάνει ἀκόμη καί τό διάβολο ἄγγελο.

Μετάνοια σημαίνει ἄλλος νοῦς, ἄλλος τρόπος ζωῆς, ἄλλη προοπτική ζωῆς, ὅλα αὐτά σε σχέση μέ τόν Θεό. Ἀλλάζω τρόπο ζωῆς σύμφωνα μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ, γιά νά ἔρθω σέ κοινωνία μέ τό Θεό. Ἦδη ἀπό τήν ἀρχή τοῦ Τριωδίου, προβάλλει ἡ ἐκκλησία μας τίς πῶ σημαντικές ἀρετές πού πρέπει νά ἀποκτήσουμε κατά τή διάρκεια τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Ἀρετές βέβαια πού θά πρέπει νά κρατήσουμε καθ' ὅλη τή διάρκεια τῆς ζωῆς μας.

Ἡ ἀρετή πού τονίζεται ιδιαίτερα εἶναι αὐτή τῆς μετανοίας, ἀρχικά μέ τήν παραβολή τοῦ τελώνου καί τοῦ φαρισαίου, ὅπου προβάλλεται ἡ ταπείνωση καί ἡ μετάνοια τοῦ τελώνου, οἱ ὁποῖες τόν κατέστησαν δίκαιο ἀπέναντι στό Θεό. Καί μόνο μέ τό νά πει «ὁ Θεός ἐλέησέ με τόν ἁμαρτωλό» κατέβηκε δικαιόμένος περισσότερο ἀπό τόν φαρισαῖο. Ἀλλά δέν τόν καθάρισε ἡ λέξη, ἀλλά ἡ διάθεση μέ τήν ὁποία εἶπε τή λέξη. Ἡ καλύτερα οὔτε μόνο ἡ διάθεση, ἀλλά πρῖν ἀπό αὐτήν ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἐπόμενη Κυριακή του Τριωδίου ἦταν ἡ πα-

ραβολή τοῦ Ἀσώτου υἱοῦ, ἡ πῶ σημαντική παραβολή τοῦ Κυρίου μας, γιατί, ὅπως λένε οἱ πατέρες τῆς ἐκκλησίας, ἐάν χανόντουσαν ὅλα τὰ εὐαγγέλια καί σωζόταν μόνο αὐτή ἡ παραβολή, θά ἀρκοῦσε αὐτή γιά νά γνωρίσουμε ὅλη τήν ἀλήθεια τῶν εὐαγγελίων.

Αὐτό πού μᾶς διδάσκει ἡ παραβολή αὐτή εἶναι ἡ ἄπειρη ἀγάπη πού ἔχει ὁ Θεός γιά κάθε ἄνθρωπο, καί μάλιστα γιά τόν ἁμαρτωλό, καί μᾶς παρουσιάζει τήν ὁδό τῆς μετανοίας. Ἡ μετάνοια παρουσιάζεται ὡς ἐπιστροφή καί ἀποκατάσταση τῆς σχέσης μας μέ τό Θεό Πατέρα. Ἐνῶ ἡ ἁμαρτία νοεῖται ὡς ἀποκοπή τῆς σχέσης μας μέ τό Θεό. Ἔτσι ὁ υἱός τῆς παραβολῆς θέλησε νά καθορίσει αὐτόνομα τή ζωή του, γι' αὐτό ἀπόκοψε τή σχέση πού εἶχε μέ τόν πατέρα. Καί ἐμεῖς μέ τήν ἁμαρτία ἀποκόπτουμε τή σχέση μας μέ τό Θεό. Ζῶντας ὁ υἱός στήν ξένη χώρα, δηλαδή στήν ἁμαρτία, ἄρχισε νά ἐπιθυμεῖ τό πατρικό του σπίτι καί νά ξαναζεῖ τήν ἀγάπη τοῦ πατέρα πού τήν σκορποῦσε στά παιδιά καί σ' ὅλους τούς ὑπηρέτες του.

Ὅταν, λοιπόν, ὁ υἱός μετανόησε, ἔτρεξε χωρίς δεύτερη σκέψη πίσω. Δέν εἶπε «θά ἐπιστρέψω» καί παρέμεινε ἐκεῖ, ἀλλά εἶπε «θά ἐπιστρέψω» καί ἐπέστρεψε, βάδισε ὅλον τόν δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς. Ἐπέστρεψε μέ ἀληθινή μετάνοια καί ζήτησε συγχώρεση, χωρίς νά δικαιολογηθεῖ γιά τίς πράξεις του.

Στή συνέχεια βλέπουμε ὅτι, ὅταν μετανοοῦμε πραγματικά, ὁ Θεός δέν περιμένει ἐξηγήσεις, δέν κάνει παράπονα, δέν μᾶς μαλώνει, ἀλλά ἀμέσως μᾶς συγχωρεῖ. Καί μάλιστα ὁ πατέρας, ἐπειδή ὁ υἱός του, στερεῖτο τή δόξα του, βιάζεται ὅσος χαμένος χρόνος ὑπῆρξε νά τόν καλύψει, νά καλύψει τό κενό. Γι' αὐτό διατάζει νά τοῦ φέρουν καινούργια ὑποδήματα, πού συμβολίζουν τήν καινούργια ὁδό πού θά βαδίζει. Καινούργια ἐνδύ-

* Ἰερὸς Ναὸς Ἁγίου Ἀθανασίου Κοζάνης

ματα για να αποκατασταθεί τό μυστήριο του βαπτίσματος, γιατί η μετάνοια είναι δεύτερο βάπτισμα. Του φοράει δακτυλίδι που επικυρώνει τον άρραβώνα με τό Θεό. Γιατί άρραβώνα και όχι γάμος; Γιατί ό γάμος είναι στή μέλλουσα ζωή.

Μετά από όλα αυτά ολοκληρώνεται και κορυφώνεται, η μετάνοια και επιστροφή του άσώπου με ένα γιορτινό τραπέζι, τό όποιο συμβολίζει τή Θεία Λειτουργία. Άρα για να αποκατασταθεί η σχέση του ανθρώπου με τό Θεό, πρέπει να μετανοήσει για τίς άμαρτίες του, να ζητήσει συγχώρεση μέσω τής έξομολόγησης, να αλλάξει τόν τρόπο ζωής και να συμμετέχει στή Θεία Λειτουργία, δηλαδή στή Θεία Κοινωνία.

Μετάνοια είναι όχι εκείνη που διακηρύσσεται με τά λόγια αλλά εκείνη που βεβαιώνεται με τά έργα. Δηλαδή μετάνοια που βγαίνει μέσα από τήν καρδιά και έξαλείφει τόν ρύπο τής άσεβείας.

Άπειρη, σχεδόν άκατανόητη η άγάπη του Θεού για όλους έμιας τούς άμαρτωλούς και αδύναμους. «Έλατε να συνομιλήσουμε», λέγει ό Κύριος, «κάνετε έσεις τό λίγο και έγώ θά προσθέσω τό υπόλοιπο» (Ήσ. Α 18). Και όσοι έχουν καθαρή ψυχή άς αύξήσουν τήν λάμψη της, ενώ όσοι έχουν άκάθαρτη να μήν άπελπιστούν. Γιατί «ένάν οί άμαρτίες σας», λέγει ό Κύριος, «είναι κόκκινες θά τίς κάνω άσπρες σάν τό χιόνι. Και ένάν είναι κατακόκκινες θά τίς κάνω άσπρες σάν τό μαλλί του προβάτου» (Ήσ. 1,18). Και όταν ό Θεός ύπόσχεται να μήν άμφιβάλουμε, αλλά να κάνουμε εκείνα με τά όποια θά μπορέσουμε να άποσπάσουμε τίς ύποσχέσεις αυτές.

Θά πρέπει να προσέξουμε ότι στήν απώλεια δέν μās οδηγεί τόσο η άμαρτία όσο η άπελπισία. Τά δύο προβλήματα που μās έμποδίζουν στό να μετανοήσουμε, σύμφωνα με τόν Άγ. Ίωάννη Χρυσόστομο, είναι η ραθυμία-άδιαφορία και η άπόγνωση-άπελπισία. Αυτά συνδέονται μεταξύ τους, είναι σάν ένα. Ό λογισμός μās πάει από τήν άδιαφορία στήν άπόγνωση και αντίστροφα. Η ραθυμία οδηγεί στήν πτώση αυτού που είναι όρθιου, ενώ η άπόγνωση δέν αφήνει τόν πεσμένο να σηκωθεί.

Αυτά καταπολεμούνται με μία στροφή, να επαναπροσδιορίσουμε τήν καρδιά μας, να αλλάξουμε τήν καρδιά μας. Γιατί δέν ύπάρχει κανένα άμαρτημα τό όποιο να μήν ύποχωρεί και να μήν παραμερίζει μπροστά στή δύναμη τής μετανοίας. Διότι απλως και μόνο ένάν αλλάξουμε διάθεση, έχουμε Αυτόν που είναι πλησίον μας, προσελεύουμε τό Θεό σύμμαχό μας.

Ένα άκόμη έμπόδιο που βάζει ό σατανάς είναι ότι γνωρίζοντας ότι η άμαρτία έχει ντροπή, πράγμα που μπορεί σε μεγάλο βαθμό να άπομακρύνει εκείνον που άμαρτάνει, ένω η μετάνοια έχει τήν παρηγοσία και τή χαρά, άντέστρεψε τή θέση και έδωσε στή μετάνοια τήν ντροπή και τήν

‘Ο Άγ. Ίωάννης ό Χρυσόστομος δέν θεωρεί μετάνοια τό να εγκαταλείψουμε μόνο τίς παλαιές κακές πράξεις μας, αλλά τό να δείξουμε άκόμη μεγαλύτερες καλές. «Ποιήσατε καρπούς άξιούς τής μετανοίας» (Ματθ. 24,14).

παρηγοσία στήν άμαρτία. Είναι λοιπόν πολύ σημαντικό για τόν καθένα μας να πολεμήσει και να άπομακρύνει τήν ντροπή από τή μετάνοια. Η ντροπή είναι άποτέλεσμα έγωισμού, ότι δηλαδή φοβόμαστε τήν έκθεση. Μά η έξομολόγηση και η μετάνοια δέν είναι έκθεση είναι άποκατάσταση τής σχέσης μας με τό Θεό. «Λέγε έσύ πρώτος τίς άνομίες σου για να δικαιωθείς» (Ήσ. 43,26). Εκείνος που μετανοεί μετά τήν άμαρτία είναι άξιος όχι πένθους αλλά μακαρισμού και άνήκει στήν παράταξη των δικαίων.

Ό ίδιος ό Κύριός μας άπευθύνεται λέγοντας «έλατε προς έμένα όλοι όσοι είστε κουρασμένοι και φορτωμένοι και έγώ θά σās αναπαύσω». Έλατε όχι για να σās ζητήσω ευθύνης, αλλά για να συγχωρήσω τίς άμαρτίες σας. Έλατε όχι επειδή έχω άνάγκη από τή δόξα σας, αλλά επειδή ένδιαφέρομαι για τή σωτηρία σας.

Κανείς λοιπόν ἄς μὴν ἀπελπίζεται ἀπὸ αὐτοῦς πού ζοῦν μέσα στὴν ἁμαρτία καὶ κανείς ἀπὸ τοὺς ἐνάρετους νὰ μὴν μένει ἀδρανής. Ὅταν ἐπιστρέψουμε στὴ θερμὴ ἀγάπη πρὸς τὸ Θεό, δέν θυμᾶται τὰ προηγούμενα. Δέν εἶναι ὁ Θεός ὅπως οἱ ἄνθρωποι, διότι δέν ἐπιτιμᾷ τίς προηγούμενες πράξεις μας, οὔτε λέγει γιατί ἄφησες νὰ περάσει τόσοσ χρόνος. Ἀλλά μᾶς ἀγαπᾷ ὅταν ἐπιστρέψουμε κοντά του, ἀρκεῖ νὰ ἐπιστρέψουμε ὅπως πρέπει.

Ἐνα ὥραϊο παράδειγμα πού χρησιμοποιεῖ ὁ ἱερός Χρυσόστομος εἶναι ὅτι δέν εἶναι δυνατόν ἐκεῖνος, πού ἀπὸ τὸν πλοῦτο κατέπεσε στὴ χειρότερη φτώχεια, νὰ ἐπανέλθει ἀμέσως στὴν προηγούμενη κατάστασή του. Ἐμεῖς ἀντιθέτως, ἐξαιτίας τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ, μποροῦμε γρήγορα νὰ ἐπανέλθουμε στὴν προηγούμενη πλοῦσια κατάστασή μας. Διότι τέτοιος εἶναι ὁ δικός μας Κύριος, τόσο φιλότημος καὶ τόσο γενναιοδωρος πού κάνει ἐκεῖνον πού ἔχει ἁμαρτήσῃ ἴσο μέ ἐκεῖνον πού δέν ἔχει ἁμαρτήσῃ. Περιμένει νὰ πάρει ἔστω μιά μικρὴ ἀφορμὴ ἀπὸ ἐμᾶς, γιὰ νὰ μᾶς στεφανώσῃ μέ παρησία.

Γι' αὐτὸ λοιπόν νὰ μὴν ἀναβάλλουμε τὴν μετάνοιά μας, γιατί ὅπως λέει ὁ Ἅγ. Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης, ἡ παγίδα τοῦ ἐχθροῦ εἶναι νὰ μᾶς βάζει προφάσεις γιὰ νὰ τὴν ἀναβάλλουμε. Σήμερα νὰ μετανοήσουμε καὶ ὄχι αὔριο. Τὸ τώρα καὶ τὸ σήμερα εἶναι στὰ χέρια μας. Τὸ μετὰ ταῦτα καὶ τὸ αὔριο εἶναι στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ.

Σύμφωνα μέ τὸν Ἅγ. Ἰσαάκ τὸν Σύρο, μετὰ τὴ χάρι τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος ἐδόθη, ἀπὸ τὸ Θεό στοὺς ἀνθρώπους, ἡ χάρις τῆς μετανοίας. Εἶναι ἡ δευτέρη πνευματικὴ ἀναγέννησις. Καὶ ἐκεῖνο τὸν ἀρραβώνα πού λάβαμε κατὰ τὸ βάπτισμα, τὸν δεχόμεσθε πάλι μέ τὸ χάρισμα τῆς μετανοίας.

Νὰ ὁμολογοῦμε μέ παρησία καὶ παράκληση τὰ ἁμαρτήματά μας στὸν Κύριο. Γιατί ὅταν στεναχωρήσουμε κάποιον ἄνθρωπο, καὶ φίλους καὶ γείτονες παρακαλοῦμε καὶ χρήματα ξοδεύουμε καὶ χάνουμε πολλές μέρες γιὰ νὰ πηγαίνουμε καὶ νὰ τὸν παρακαλοῦμε. Καὶ ἐάν ὁ θυμωμένος μαζί μας, μᾶς ἀποκρούσῃ ἀμέτρητες φορές, δέν ἀδρανοῦμε ἀλλὰ μέ αὐξημένη ἀγωνία πολλαπλασιάζουμε τίς παρακλήσεις μας. Ὅταν ὅμως εἶναι θυμωμένος ὁ Θεός τῶν ὄλων, ἐμεῖς ἡσυχάζουμε, συνεχίζουμε τίς διασκεδάσεις μας καὶ δέν ἐγκαταλείπουμε καθόλου τίς συνήθειές μας.

Ὁ Ἅγ. Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος μᾶς λέει, μάλιστα, ὅτι δέν θεωρεῖ μετάνοια τὸ νὰ ἐγκαταλείψουμε μόνο τίς παλαιές κακές πράξεις μας, ἀλλὰ

τὸ νὰ δείξουμε ἀκόμη μεγαλύτερες καλές. «Ποιήσατε καρπούς ἀξίους τῆς μετανοίας» διαβάζουμε στὸ Κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιο (Ματθ. 24,14). Πρέπει λοιπόν καὶ μέ τὰ ἔργα καὶ μέ τὴ διάθεση νὰ ἀπέχουμε ἀπὸ ὅσα ἔχουμε διαπράξει καὶ , ἀφοῦ ἀπομακρυνθοῦμε, νὰ βάλουμε φάρμακα ἐπάνω στὰ τραύματα, αὐτὰ πού εἶναι ἀντίθετα τῶν ἁμαρτημάτων. Γιὰ παράδειγμα ἦσουν ἄρπαγας καὶ πλεονέκτης; νὰ ἀπέχεις ἀπὸ τὴν ἄρπαγή καὶ βάλε πάνω στὸ τραῦμα τὸ φάρμακο τῆς ἐλεημοσύνης. Πόρνευσες; ἀπομακρύνσου ἀπὸ τὴν πορνεία καὶ βάλε πάνω στὴν πληγὴ τὸ φάρμακο τῆς ἀγνότητος. Κακολόγησες καὶ ἔβλαψες τὸν ἀδερφό σου; Παῦσε νὰ κατηγορεῖς καὶ χρησιμοποίησε τὴ φιλοφροσύνη.

Ἡ μετάνοια δέν χρειάζεται πολὺ χρόνο ἀλλὰ καὶ μέσα σέ μιά στιγμή μποροῦμε νὰ ἀλλάξουμε ὁλόκληρη τὴ ζωὴ μας. Παράδειγμα σ' αὐτὸ ὁ ληστής στὸ σταυρό. Τί ἦταν χειρότερο ἀπὸ τὸν ληστή καὶ ἀνθρωποκτόνο; Καὶ ὅμως ἔφτασε στὸ ὑψηλότερο σημεῖο τῆς ἀρετῆς ἀμέσως καὶ εἰσηλθε στὸν παράδεισο, χωρὶς νὰ χρειαστεῖ μέρες, οὔτε μισὴ μέρα, ἀλλὰ μιά πολὺ σύντομη στιγμή. Ὁ ληστής τὴν ὥρα τοῦ σταυροῦ, πού παλεύει ὁ ἄνθρωπος μέ τὸ θάνατο, μπόρεσε νὰ ὁμολογήσῃ τὴν πτώση του. Ἀποδέχτηκε ὅτι αὐτὸ πού πάσχει εἶναι δίκαιο. Παίρνει τὸ ἔγκλημά του καὶ τοῦ γίνεται ἐφόδιο, ἀποδεχόμενος τὴν πτώση του. Ὁ ἱερός Χρυσόστομος λέει «δέν ξέχασε τὴν τέχνη του ὁ ληστής, μπόρεσε νὰ κλέψῃ ἀκόμη καὶ τὸν παράδεισο».

Ἐνα σημαντικό σημεῖο γιὰ τὴ μετάνοια εἶναι ὅτι εἶναι δυνατὴ μόνο στὴν παροῦσα ζωὴ. Ἐάν χάσουμε τὸν παρόντα καιρὸ καὶ ἀρπαγοῦμε τελειῶς ξαφνικά ἀπὸ τὸν θάνατο καὶ μετανοήσουμε φυσικά, τότε δέν θὰ ἔχουμε ἀπὸ τὴ μετάνοιά μας αὐτὴ καμμία ὠφέλεια. Κατὰ τὴν ἡμέρα ἐκεῖνη τὴν φοβερὴ καὶ ἐνώπιον τοῦ δικαίου ἐκεῖνου δικαστηρίου, ὁ καθένας μας θὰ μετανοήσῃ γιὰ τὰ ἁμαρτήματά του. Διότι θὰ βλέπει ἐμπρὸς του τὰ φοβερά ἐκεῖνα βασανιστήρια καὶ τίς τιμωρίες πού δέν ἐξιλεώνονται, ἀλλὰ δέν θὰ ἔχει καμμία ὠφέλεια, ἐπειδὴ θὰ ἔχει προδοθεῖ ἀπὸ τὸν καιρὸ. Ἐκεῖ κανένας δέν θὰ ὑπάρχει πλέον πού νὰ μπορεῖ νὰ σώσῃ ἐκεῖνον πού ἔχει προδοθεῖ ἀπὸ τὴν ἀδιαφορία του. Οὔτε ἀκόμα καὶ οἱ δίκαιοι πού ἔχουν μεγάλη παρησία δέν θὰ μποροῦν νὰ μᾶς βοηθήσουν.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησή μας ἀπὸ τὴν ἐδῶ ζωὴ δέν θὰ ἔχει θέση ἡ μετάνοια. Καὶ ὁ πλούσιος τῆς παραβολῆς μέ τὸν φτωχὸ Λάζαρο ἔδειχνε μετάνοια

καί εξομολογείτο αλλά δέν εἶχε καμία ὠφέλεια ἐπειδή δέν ἦταν κατάλληλος ὁ καιρός.

Ἡ μετάνοια εἶναι ὅ,τι πιό δυνατό ὑπάρχει στόν κόσμο. Εἶναι τόση ἡ δύναμή της πού ἀκόμη ἀναιρεῖ καί ἀπόφαση τοῦ Θεοῦ. Καί παράδειγμα γιά αὐτό εἶναι ἡ πόλη τῆς Νινευί. Ἀφοῦ δέχτηκε τό κήρυγμα τοῦ προφήτη Ἰωνᾶ γιά τήν καταστροφή της, δέν ἔπεσε σέ ἀπόγνωση, ἀλλά δραστηριοποιήθηκε στή μετάνοια. Καί ἐνῶ δέν εἶχε ἐλπίδες σωτηρίας, ἐπιχείρησε νά λατρέψει καί νά συμφιλωθεῖ μέ τό Θεό. Κήρυξαν νηστεία καί ντύθηκαν σάκκους, ἀπό τόν μικρό μέχρι τόν μεγαλύτερο. Σταμάτησαν κάθε ἀνθρώπινη δραστηριότητα. Ἡ ἀνισότητα μεταξύ κυρίων καί δούλων εἶχε καταργηθεῖ, ὅπως καί μεταξύ ἀρχόντων καί ἀρχομένων, μέ τόν βασιλιά νά εἶναι παρῶν στό πλῆθος μέ τήν ἴδια ἐμφάνιση καί νά ρυθμίζει τή λειτουργία τοῦ Θεοῦ. Κηρύχθηκε νηστεία γιά τούς ἀνθρώπους, τά κτήνη, τά βόδια καί τά πρόβατα, οὔτε νερό νά πιοῦνε.

Ἄρχισαν νά ἐφαρμόζουν τή συνετή ζωή σέ ὑπερβολικό βαθμό. Ὁ καθένας ἔκανε ὅποιο ἔργο ἦταν καλλίτερο καί προσφιλέστερο στό Θεό. Εἶδαν νά κηρῦσσεται πόλεμος οὐράνιος ἐναντίον τους καί ὀχύρωσαν τούς σάκκους σάν θαυμάσια πανοπλία. Ἀντέταξαν ἀπό κάτω προσευχές καί δεήσεις ἐναντίον τῶν κεραινῶν τοῦ οὐρανοῦ. Ἀπέναντι στόν πάταγο τῶν βροντῶν ἔστησαν ἦχο ὑμνωδίας. Μέ τά δάκρυα ἔσβησαν τή φάλαγγα τῶν ἀμαρτημάτων. Ἄλλαξαν τρόπο ζωῆς χωρίς νομοθέτη, σωφρονίστηκαν χωρίς δασκάλους. Ἀπό τήν ἔσχατη κακία ἔφθασαν σέ οὐράνια πολιτεία. Μετανόησαν οἱ Νινευίτες, μετανόησε καί ὁ Θεός. Ἡ μετάνοια ἔσχισε τό διάταγμα τοῦ ἀφανισμοῦ. Παντοδύναμη μετάνοια, στή γῆ τελεῖται καί ἀντιστρέφει τά οὐράνια.

Ἔτσι, λοιπόν, δέν πρέπει νά ἀπελπιζόμαστε, διότι μολονότι εἶναι φοβερές οἱ πληγές, δέν εἶναι ὅμως ἀθεράπευτες. Τέτοιος εἶναι ὁ ἰατρός μας, μόνο ἄς αἰσθανθοῦμε τά τραύματα, καί ἂν ἀκόμη φθάσουμε στό ἔσχατο σημεῖο τῆς κακίας, μᾶς ἀνοίγει πολλούς δρόμους γιά σωτηρία.

«Ἐάν συγχωρήσετε», λέγει, «στούς ἀνθρώπους ὅ,τι κακό ἔχουν κάνει, θά συγχωρήσει καί σᾶς ὁ Πατέρας ὁ οὐράνιος» (Ματθ. 6,14). Ἡ ἐάν δώσει ἐλεημοσύνη, θά σοῦ συγχωρηθοῦν τά ἀμαρτήματα. Καί ἐάν προσευχηθεῖς μέ ἐπιμέλεια καί ἐπιμονή, θά λάβεις ἄφεση. Ὅπως δείχνει ἐκείνη ἡ χήρα πού λύγισε τόν σκληρό δικαστή μέ τό νά τόν παρακαλεῖ συνεχῶς. Ἐάν κατηγορεῖς τόν ἑαυτό σου γιά τίς ἀμαρτίες, ἔχεις παρηγοριά. Διότι λέγει

«νά ὁμολογεῖς πρῶτος ἐσύ τίς ἀμαρτίες σου γιά νά λάβεις δικαίωση» (Ἠσ. 43,26). Καί ἐάν, ἀφοῦ ἔχεις πάθει κάποιο κακό, τό ὑπομείνεις μέ γενναιότητα, ἀπαλλάχτηκες ἀπό ὅλα, ὅπως ἔλεγε ὁ Ἀβραάμ γιά τόν φτωχό Λάζαρο ὅτι ἀπέλαβε τίς δοκιμασίες καί γι' αὐτό τώρα παρηγορεῖται. Μόνο νά θελήσουμε. Διότι εἶναι φιλόανθρωπος ὁ Θεός. Σ' ἐκείνον πού ὄφειλε τά μύρια τάλαντα, ἀρκέσθηκε στό ὅτι προσέπεσε ἐνώπιόν Του. Καί σ' ἐκείνον πού κατασπατάλησε τήν πατρική κληρονομιά, ἀρκέσθηκε μόνο στήν ἐπάνοδό του.

Ὁ Θεός μᾶς ἔδωσε πολλούς καί διάφορους δρόμους γιά μετάνοια, γιά νά μᾶς ἀφαιρέσει κάθε πρόφαση ραθυμίας καί νά μᾶς κάνει μέ τήν ποικιλία τῶν δρόμων εὐκολότερη τή σωτηρία.

Σύμφωνα μέ τόν Ἅγιο Ἰωάννη τόν Χρυσόστομο οἱ ὁδοί τῆς μετανοίας εἶναι οἱ ἐξῆς: Α' ὁδός μετανοίας, ἡ ὁμολογία τῆς ἀμαρτίας. Εἶσαι ἀμαρτωλός; Μήν ἀπελπίζεσαι, ἔλα στήν ἐκκλησία δείχνοντας μετάνοια. Ἀμάρτησες; Πές στόν Θεό ἀμάρτησα, ὁμολόγησε τήν ἀμαρτία γιά νά τήν σβῆσεις. Δέν χρειάζεται κόπος γι' αὐτό τό πράγμα οὔτε πολλά λόγια, οὔτε χρηματική δαπάνη, οὔτε τίποτα παρόμοιο.

Β' ὁδός μετανοίας, τό πένθος γιά τήν ἀμαρτία. Ἀμάρτησες; Πένθησε καί θά σβῆσεις τήν ἀμαρτία, δέν χρειάζεται, δέν σοῦ ζητῶ τίποτε περισσότερο. Δέν σοῦ λέω νά διασχίσεις πελάγη, οὔτε νά φτάσεις σέ λιμάνια, οὔτε νά φύγεις μακριά, οὔτε νά διασχίσεις ἄγρια κύματα, μόνο πένθησε γιά τήν ἀμαρτία.

Γ' ὁδός μετανοίας, ἡ ταπεινοφροσύνη. Νά ἔχεις ταπεινό φρόνημα καί θά ἐξαλειφθεῖ τό πλῆθος τῶν ἀμαρτιῶν σου. Ἡ Ἅγία Γραφή τό ἀποδεικνύει αὐτό εἰδικότερα μέ τήν παραβολή τοῦ Τελώνου καί τοῦ Φαρισαίου. Ὅταν ὁ Φαρισαῖος μέ ἔπαρση εἶπε ἐγώ δέν εἶμαι ἀμαρτωλός ὅπως ὅλος ὁ κόσμος οὔτε ὅπως αὐτός ὁ Τελώνης, αὐτός δέν ἀντέδρασε λέγοντας ποιός εἶσαι ἐσύ πού μιᾶς ἔτσι γιά μένα, ἀπό πού ξέρεις τή ζωή μου, ἀλλά ἔσκυψε κάτω, προσκύνησε καί εἶπε «Θεέ μου, ἐλέησέ με τόν ἀμαρτωλό». Καί μέ τήν ταπεινοφροσύνη πού ἔδειξε δικαιώθηκε. Ἔτσι τά λόγια νίκησαν τά ἔργα, ὁ ἕνας μέ τά ὑπερήφανα λόγια του ἔχασε τή δικαίωση ἀπό τά ἔργα, ἐνῶ ὁ ἄλλος μέ τά ταπεινόφρονα λόγια του δικαιώθηκε.

Δ' ὁδός μετανοίας, ἡ ἐλεημοσύνη. Ἡ βασίλισσα τῶν ἀρετῶν, πού ἀνυψώνει ἀμέσως τούς ἀνθρώπους στίς ἀψίδες τοῦ οὐρανοῦ. Γι' αὐτό ὁ Σολομώντας φώναζε δυνατά «μέγα πράγμα ὁ ἄνθρωπος, ἀλλά πολύτιμο πράγμα ὁ ἐλεήμονας ἄνθρωπος».

πος» (Πάρ 20,6). Είναι μεγάλα φτερά τῆς ἐλεημοσύνης, διασχίζει τόν ἀέρα, προσπερνᾷ τή σελήνη, ὑπερβαίνει τίς ἀκτίνες τοῦ ἡλίου, ἀνυψώνεται στίς οὐράνιες ἀψίδες. Ἀλλά οὔτε ἐκεῖ στέκεται, ξεπερνᾷ καί τόν οὐρανό, προσπερνᾷ τίς τάξεις τῶν ἀγγέλων καί τούς χορούς τῶν ἀρχαγγέλων καί στέκεται δίπλα στόν βασιλικό θρόνο. Ἡ ἐλεημοσύνη εἶναι ἰκανή νά σβήσει κάθε ἁμαρτία καί νά μᾶς λυτρώσει ἀπό τήν καταδίκη. Ἐνῶ ἐσύ σιωπᾷς, τήν ὥρα τῆς κρίσεως, αὐτή σου συμπαραστέκεται καί σέ ὑπερασπίζεται. Ἐσύ σιωπᾷς καί χιλιάδες στόματα εὐχαριστοῦν γιά ἐσένα.

Ἐ' ὁδός μετανοίας, ἡ προσευχή. Νά προσεύχεσαι κάθε στιγμή καί νά μὴ κουραστείς νά προσεύχεσαι. Νά ζητεῖς μέ προθυμία τήν φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ καί δέν θά σέ ἀποστραφεῖ Ἐκεῖνος, ἀλλά θά σοῦ συγχωρέσει τίς ἁμαρτίες καί θά σοῦ ἐκπληρώσει τά αἰτήματα. Ἐάν εἰσακουσθεῖ ἡ προσευχή σου, συνέχισε νά προσεύχεσαι εὐχαριστώντας. Ἐάν ὅμως δέν εἰσακουσθῆκε, ἐπέμενε νά προσεύχεσαι γιά νά σέ ἀκούσει.

ΣΤ' ὁδός μετανοίας, τό κλάμα. Κλάψε γιά τήν ἁμαρτία σου. Παράδειγμα ἀπό τό Εὐαγγέλιο ὁ Πέτρος. Ἡ κορυφή τῶν ἀποστόλων, ὁ πρῶτος μέσα στήν Ἐκκλησία, ὁ φίλος τοῦ Χριστοῦ, ὁ πρῶτος ἀπό τούς μαθητές, ὁ πρῶτος πού κάλεσε ὁ Χριστός στό ἀποστολικό ἀξίωμα. Δέν ἔπεσε σέ μικρό παράπτωμα, ἀλλά σέ πολύ μεγάλο, ἀφοῦ ἀρνήθηκε τόν ἴδιο τόν Κύριο. Ἀφοῦ τόν ἀρνήθηκε τρεῖς φορές, κατόπιν τόν κοίταξε ὁ Χριστός, δέν τοῦ μίλησε γιά νά μὴν τόν ἐλέγξει μπροστά στούς Ἰουδαίους, καί ντροπιάσει δημόσια τόν μαθητή του. Ἀμέσως ὁ Πέ-

τρος, συναισθάνθηκε τό παράπτωμά του καί ἄρχισε νά κλαίει. Ἔκλαψε πικρά καί μέ τά δάκρυα τῶν ὀφθαλμῶν του δέχτηκε δεύτερο Βάπτισμα. Καί ἀφοῦ ἔκλαψε τόσο πικρά, ἐξάλειψε τόσο μεγάλη ἁμαρτία καί ὁ Χριστός τοῦ ἐμπιστεύθηκε τά κλειδιά τῆς Οὐράνιας Βασιλείας Του.

Σεβασμιώτατε Πάτερ καί Δέσποτα, σεβαστοί πατέρες, ἀγαπητοί ἀδελφοί, ὁ Θεός ἀπό ἐμᾶς ζητάει κάτι μικρό, ἐνῶ Αὐτός μᾶς δίνει τά μεγάλα. Ἀφορμῆ ζητάει γιά νά μᾶς προσφέρει θησαυρό σωτηρίας. Μέσα στήν ἐκκλησία θά σβήσουμε τήν ἁμαρτία. Ὅσες φορές καί ἐάν ἁμαρτήσουμε τόσες νά μετανοήσουμε. Δέν χωράει ἀπελπισία, οὔτε ἀμέλεια, γιά νά μὴν χάσουμε τήν ἐλπίδα στά οὐράνια ἀγαθά, πού προορίζονται γιά μᾶς. Ἐδῶ εἶναι ἰατρεῖο, δέν εἶναι δικαστήριο. Συγχώρηση δίνει, δέν ζητάει εὐθύνη γιά τά ἁμαρτήματα. Ἄν ἐμεῖς κάνουμε ὅ,τι ἐξαρτᾶται ἀπό ἐμᾶς, κάνει καί ὁ Θεός ὅ,τι ἐξαρτᾶται ἀπό Αὐτόν.

Ἔχουμε Κύριο φιλάνθρωπο, ἄς μὴν ἀδιαφορήσουμε γιά τή σωτηρία μας. Βασιλεία Οὐρανῶν μᾶς περιμένει καί Παράδεισος καί ἀγαθά πού μάτι δέν εἶδε καί αὐτί δέν ἄκουσε καί ἀνθρώπινος νοῦς δέν μπορεῖ νά τά συλλάβει. Ἄς μετανοήσουμε, λοιπόν, ἄς συνηθίσουμε τά χέρια μας στήν ἐλεημοσύνη, ἄς ταπεινωθοῦμε, ἄς πενήθσουμε, ἄς κλάψουμε. Μικρό αὐτό πού θά δώσουμε. Μεγάλα, ἀνώτερα ἀπό τίς δυνάμεις μας, εἶναι ὅσα θά μᾶς δοθοῦν ἀπό τό Θεό, ὁ Παράδεισος καί ἡ Οὐράνια Βασιλεία, στήν ὁποία εἶθε νά εἰσέλθουμε ὅλοι μέ τή χάρη Του. Ἀμήν.

ΑΠΟ ΤΟ
ΣΥΝΑΞΑΡΙ¹

Ὁ μάρτυς Γόρδιος

Η ἔρημία γιγαντώνει τόν ἄνθρωπο - τόν ἄνθρωπο, πού ἔχει μέσα του δικό του κόσμο καί δέν χάνεται μέσα στό πλῆθος. Ὅλοι οἱ μεγάλοι, οἱ Προφῆτες, οἱ Ἅγιοι, ὁ ἴδιος ὁ Θεός, ὅταν ἔγινε ἄνθρωπος, ἔζησαν στήν ἔρημο κι ἤρθαν στόν κόσμο ἀπό τήν ἔρημο. Ἐμειναν στήν ἔρημο καί μίλησαν πολύ μέ τόν ἑαυτό τους κι ὕστερα κατέβηκαν γιά νά συναντηθοῦν μέ τούς ἀνθρώπους - νά κηρύξουν, νά πάθουν, νά σταυρωθοῦν, νά γίνουν μάρτυρες τῆς ἀλήθειας, πού τήν ἔβλεπαν καί τήν ζοῦσαν μέσα τους. Ἐρχονταν ἀπό τήν ἔρημο, γιά νά βροῦν τό πλῆθος στήν πόλη ἔφευγε ἀπό τήν πόλη τό πλῆθος, γιά νά τούς βρῆ στήν ἔρημο. Ὁ ἅγιος Μάρτυς Γόρδιος, τοῦ ὁποίου ἡ Ἐκκλησία σήμερα (3 Ἰανουαρίου) τιμᾷ τή μνήμη, ἔφυγε ἀπό τόν κόσμο στήν ἔρημία γιά νά βρῆ τόν ἑαυτό του κι ἤλθε ἀπό τήν ἔρημο γιά νά διακηρύξη τήν πίστη του, νά συναντηθῆ μέ τό θάνατο καί νά βρῆ τή δόξα τοῦ Μάρτυρος. Τόν ἐγκωμίασε ὁ Μέγας Βασίλειος σ' ἕναν ὠραῖο του λόγο.

* Ἐπισκόπου, Διονυσίου Α. Ψαριανοῦ, Μικρός Συναξαριστής.

«Λειτουργική και Ίστορική Έπισκόπηση τῶν ἑορτῶν τοῦ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ»*

Πρωτ. Χρήστου Δαλαγεώργου

Σεβασμιώτατε,

ὁ ἀτιμωτικός θάνατος καί ἡ σταυρική θυσία τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἱστορικό γεγονός μέ βαθιά θεολογική σημασία τόσο στήν Καινή Διαθήκη ὅσο καί στή σύνολη Ἐκκλησιαστική μας παράδοση.

Τό Ἱερό Εὐαγγέλιο τονίζει ὅτι ὁ Θεός ἀπό ἀπέραντη ἀγάπη πρὸς τόν κόσμο θυσίασε τόν Υἱόν Του «ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτόν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον». Ὁ θάνατος τοῦ Ἰησοῦ στό Σταυρό ἐπρόκειτο στή συνέχεια νά διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στήν πίστη ἀλλά καί στή λατρεία τῆς Ἐκκλησίας.

Τό Χριστιανικό Εὐαγγέλιο δέν μπορεῖ πλέον νά κατανοηθεῖ χωρὶς τό γεγονός αὐτό τῆς Σταύρωσης (Γ. Πατρώνου καί Θεολογία Τόμ. Β. δ'. 246-7).

Ἡ σταυρική θυσία τοῦ Κυρίου, ἐκτός τοῦ ὅτι προσέφερε τή Σωτηρία σ' ὅλοκληρο τόν κόσμο ἀγίασε τόν ἴδιο τόν Τίμο Σταυρό καί τόν μετέτρεψε ἀπό σημεῖο καταδίκης καί κυριολεκτικά κατάρας σέ ἀφορμή χαρᾶς καί καύχησης. Στήν Παλαιά Διαθήκη καί συγκεκριμένα στό Δευτερονόμιο (21,23) διαβάζουμε «κεκατηραμένος ὑπό Θεοῦ πᾶς κρεμάμενος ἐπί ξύλου». Ἐνῶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος διακηρύσσει: «ὅσο γιά μένα, δέν θέλω ἄλλη ἀφορμή γιά καύχηση ἐκτός ἀπό τόν Σταυρό τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, τόν Σταυρό πού πάνω του ὁ κόσμος πέθανε γιά μένα κι ἐγώ γιά τόν κόσμο» (Γαλ. 6,14). Μέ βάση

αὐτή τήν Παύλεια, καί ὄχι μόνο, ἔξαρση τιμῆς ἀπέναντι στή σταυρική θυσία τοῦ Χριστοῦ, κατά φυσικό τρόπο ἀπό πολύ νωρίς ἀποδόθηκε λατρευτική τιμή καί ἀξία καί σέ ὅ,τι συνδεόταν μέ αὐτή τή θυσία καί φυσικά κατά κύριο λόγο στόν Τίμο Σταυρό.

Τόση ἦταν ἡ εὐλάβεια καί ἡ τιμή τῶν ἀρχαίων Χριστιανῶν πρὸς τόν Τίμο Σταυρό, ὥστε συνόδευσαν τήν καθημερινή ζωή τους σέ ὅλες τίς ἐκφάνσεις της. Ἐπ' αὐτοῦ εἶναι χαρακτηριστικά τά λόγια τοῦ Τερτυλλιανοῦ «ὅπουδήποτε καί ἂν πρόκειται νά πᾶμε ἢ γιά ὅπουδήποτε καί ἂν πρέπει νά ἀναχωρήσουμε, ὅταν φτάνουμε καί ὅταν ἀναχωροῦμε, ὅταν τρῶμε, ὅταν ἀνάβουμε τό φῶς, ὅταν πέφτουμε νά κοιμηθοῦμε, ὅταν καθόμαστε στό κάθισμα, ὅταν ἀρχίζουμε ὅποιαδήποτε συζήτηση, κάνουμε στό μέτωπό μας τό σημεῖο τοῦ Σταυροῦ».

Παρόμοια τοποθετεῖται καί ὁ Ἅγιος Κύριλλος Ἱεροσολύμων, κατηγεῖ τό λαό καί λέει ὅτι οἱ πιστοί πρέπει μέ καύχηση νά κάνουν τό σημεῖο τοῦ Σταυροῦ σέ κάθε περίπτωση, εἶναι τό σημεῖο πού ἀναγνωρίζονται μεταξύ τους οἱ χριστιανοί. «Ἄς μὴν ντραποῦμε λέει, νά ὁμολογήσουμε τόν ἑσταυρωμένο Ἰησοῦ Χριστό. Ἄς κάνουμε στό μέτωπο μέ τά δάχτυλά μας τό σημεῖο τοῦ Σταυροῦ, ἀπάνω στό ψωμί πού τρῶμε κι ἀπάνω στό ποτήρι πού πίνουμε νερό. Ἄς κάνουμε τό σημεῖο τοῦ Σταυροῦ ἀπάνω μας, ὅταν βγαίνουμε

ἀπό τό σπίτι κι ὅταν μπαίνουμε, ὅταν πέφτουμε νά κοιμηθοῦμε κι ὅταν σηκωνόμαστε ἀπό τό κρεβάτι. Εἶναι μεγάλο φυλαχτό ὁ Σταυρός, εἶναι τό σημεῖο πού φυλάει τούς πιστούς καί πού τό φοβοῦνται οἱ δαίμονες».

Ὁ Ἅγιος Ἱερομάρτυρας Πολύκαρπος γράφει: «ὄς μή ὁμολογεῖ τό μυστήριον τοῦ Σταυροῦ ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστί». Ἡ Χριστιανική Ἀρχαιολογία μέ τό πλῆθος τῶν μαρτύρων πού φέρνει στή διάθεσή μας καταδεικνύει ὅτι, ἀκόμη καί πρὶν τήν ἀνοικοδόμηση τῶν χριστιανικῶν ναῶν, τό σημεῖο τοῦ Σταυροῦ ἔκανε ἔντονη τήν παρουσία του σέ ἐπιγραφές, τάφους, συμβολικές ἀπεικονίσεις, στίς κατακόμβες καί ἀλλοῦ.

Δύο ὅμως γεγονότα ἔπαιξαν καθοριστικό ρόλο στήν ἀνάπτυξη τῆς τιμῆς τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Τό πρῶτο εἶναι ἡ θαυμαστή ἐμφάνιση τοῦ σημείου τοῦ Σταυροῦ στο Μ. Κωνσταντῖνο ὅταν νίκησε τό Μαξέντιο τό 312. Τό θαυμαστό αὐτό γεγονός ἐπηρέασε ὄχι μόνο τόν Μ. Κωνσταντῖνο ἀλλά καί τήν ἐν γένει ζωή τῆς ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας καθ' ὅσον ὁ σταυρός ὡς τρόπος καταδίκης καταργήθηκε καί μάλιστα ἀντικατέστησε τή μέχρι τότε διακόσμηση τοῦ παλατίου.

Τό δεύτερο γεγονός εἶναι ἡ εὕρεση τοῦ ξύλου τοῦ Τιμίου Σταυροῦ τό 326 καί ὀφειλόταν στήν ἐπιμονή τῆς Εὐσεβοῦς Βασίλισσας ἀγίας Ἑλένης, σύμφωνα μέ τήν παράδοση, ἡ ὁποία βέβαια

* Κατανυκτικός ἑσπερινός Γ Κυριακῆς Νηστειῶν, Ἱ. Ν. Ἀγ. Δημητρίου Κοζάνη

μαρτυρείται από πολλούς πατέρες και ἐκκλησιαστικούς συγγραφείς του δ' και ε' αιώνα.

Ἡ εἴσοδος τοῦ Σταυροῦ στή λατρεία τῆς Ἐκκλησίας συνδέεται ἀσφαλῶς μέ τήν εὕρεση τῶν λειψάνων τοῦ ξύλου τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Ὅμως σημεῖο ἐκκίνησης αὐτῆς τῆς ἐπίσημης εἰσόδου τοῦ Σταυροῦ στή λατρεία τῆς Ἐκκλησίας ἀπετέλεσαν τά ἐγκαίνια στίς 13 Σεπτεμβρίου τοῦ 335 τοῦ μεγάλου Ναοῦ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου στόν τόπο τῆς Σταυρώσεως καί τῆς ταφῆς τοῦ Κυρίου πού περιλάμβανε καί τή Βασιλική τοῦ Σταυροῦ, ὅπου ἐναποτέθηκε ἀπό τότε τό μεγαλύτερο κομμάτι τοῦ ἀνευρεθέντος τότε Τιμίου Ξύλου.

Ἐκτοτε ἡ ἐπιθυμία νά προσκυνήσουν οἱ Χριστιανοί τόν Τίμιο Σταυρό δημιούργησε τό μεγάλο προσκυνηματικό ρεῦμα πρὸς τοὺς Ἁγίους Τόπους. Στήν ἀρχή ἔχουμε δύο ἐτήσιες ἐπίσημες ἡμέρες τιμητικῆς προσκύνησης τοῦ Τιμίου Ξύλου μέσα σέ ἀνάλογες λατρευτικές συνάξεις. Ἡ μία στίς 13 Σεπτεμβρίου, ἡμέρα κατὰ τήν ὁποία σύμφωνα μέ τήν προσκυνήτρια Αἰθερία βρέθηκε ὁ Τίμιος Σταυρός καί ἡ ἄλλη τή Μεγάλη Παρασκευή.

Ἡ Ζ' (ἐβδόμη) Οἰκουμενική Σύνοδος διατυπώνοντας ἐπίσημα καί ὀριστικά τή διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας, σχετικά μέ τή θέση τοῦ Σταυροῦ καί τῶν εἰκόνων, διευκρινίζει ὅτι ἡ τιμητική προσκύνηση τῶν ἱερῶν εἰκόνων θά πρέπει νά εἶναι ἀνάλογη μέ τήν προσκύνηση τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου καί τοῦ Τιμίου καί Ζωοποιῦ Σταυροῦ.

Ἀργότερα μετά τήν περίοδο τῆς εἰκονομαχίας καί ἰδιαίτερα τῆς ἀκμῆς τῆς ὑμνογραφίας, ἔχουμε καί ἰδιαίτερη ἀκολουθία χαιρετισμῶν γιά τόν Τίμιο Σταυρό, πού περιλαμβάνεται στό Μέγα Ὡρολόγιο.

Γενικότερα στά Ἐκκλησιαστικά Λειτουργικά Βιβλία, Παρακλητι-

κή, Τριώδιο, Πεντηκοστάριο, μαζί μέ τά προεόρτια καί τῆς κυριωνύμου ἡμέρας τῆς Ὑψώσεως, Χωρίς νά συμπεριλαμβάνονται τά τροπάρια τῶν Μηναιῶν, ἔχουμε πάνω ἀπό 1750 ὕμνους πάσης φύσεως ἀφιερωμένους στόν Τίμο Σταυρό. Στή συνέχεια θά ἐξετάσουμε ἀναλυτικά τίς ἐορτές τίς ἀφιερωμένες στόν Τίμο Σταυρό, πράγμα τό ὁποῖο συνιστᾷ τήν κυριότερη λατρευτική ἔκφραση τῆς Ἐκκλησίας:

Α' (πρῶτον) Ἡ Μεγάλη Παρασκευή

Ἡ ἁγία καί Μεγάλη Παρασκευή εἶναι ἡ ἡμέρα τοῦ πάθους καί τοῦ μαρτυρίου τοῦ Κυρίου. Κατ' αὐτήν σύμφωνα μέ τό ὑπόμνημα τοῦ Τριωδίου ἐπιτελοῦμε «Τά ἅγια καί σωτήρια καί φρικτά πάθη τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ καί Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. τούς ἐμπυτισμούς, τά ραπίσματα, τά κολαφίσματα, τὰς ὕβρεις, τοὺς γέλωτας, τήν πορφυρᾶν χλαῖναν, τόν κάλαμον, τόν σπόγγον, τό ὄξος, τοὺς ἥλους, τήν λόγχην καί προπάντων τόν Σταυρόν καί τόν θάνατον ἃ δι' ἡμᾶς κατεδέξατο! Καί ἐνώπιόν μας ἔχομε κρεμάμενον ἐπὶ ξύλου τόν ἀναμάρτητον, «ὃς ἀνομίαν οὐκ ἐποίησεν οὐδέ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ».

Ὁ μακάριος Παῦλος λέει ὅτι ὁ λόγος τοῦ Σταυροῦ διά μέν τοὺς Ἰουδαίους εἶναι σκάνδαλο καί διά τοὺς Ἑλληνας μωρία, διά δέ τοὺς πιστοὺς εἶναι Θεοῦ δύναμις καί Θεοῦ Σοφία.

Ἡ Μεγάλη Παρασκευή εἶναι ἡ ἡμέρα τῆς ἄκρας ταπεινώσεως καί τῆς ὑπέρτατης θυσίας. Ἡ θεία Λειτουργία δέν τελεῖται. Τό πασχάλιο μυστήριο ἀναστέλλεται μπροστά στή θυσία τοῦ Χριστοῦ πού ἅπαξ διά παντός προσφέρθηκε ἀπό τό Μέγα Ἀρχιερέα πού εἶναι συγχρόνως θύτης καί θύμα «ὁ προσφέρων καί προσφερόμενος, ὁ προσδεχόμενος καί διαδι-

δόμενος» πάνω στό ξύλο τοῦ Σταυροῦ.

Στόν ὄρθρο πού ψάλλεται τό βράδυ τῆς Μ. Πέμπτης τά δώδεκα Εὐαγγέλια μᾶς παρουσιάζουν τά πάθη ἀπό ὅλους τοὺς Εὐαγγελιστές. Ἀκοῦμε τήν ἀποχαιρετιστήρια ὁμιλία καί τήν ἀρχιερατική προσευχή, εἴμαστε παρόντες στό ὄρος τῶν Ἐλαιῶν καί στήν ἀγωνιώδη προσευχή, στήν προδοσία καί τή σύλληψη, στήν ἀνάκριση καί τοὺς ἐξευτελισμούς, στή θανατική καταδίκη, στήν πορεία πρὸς τό Γολγοθά, στή σταύρωση, στό θάνατο, στήν ἀποκαθίλωση καί στήν ταφή.

Καί ὅλα αὐτά ὑπομνηματίζονται ἀπό τήν ὑμνογραφία καί παραστατικά εἰκονίζονται κατὰ τή λιτάνευση καί ὕψωση στό μέσον τοῦ ναοῦ τοῦ Σταυροῦ τοῦ Κυρίου. Τήν κυριώνυμο ἡμέρα οἱ ἀκολουθίες τῶν Μεγάλων ἢ Βασιλικῶν Ὡρῶν μέ τοὺς εἰδικούς μεσσιανικούς ψαλμούς καί τά ἀναγνώσματα ἀπό τήν Παλαιά καί τήν Καινή Διαθήκη καί τοὺς κατάλληλους ὕμνους μᾶς μεταφέρουν ἀπό τό πραιτώριο τοῦ Πιλάτου στό Γολγοθά γιά νά παρασταθοῦμε μαζί μέ τή Θεοτόκο καί τόν ἀγαπημένο μαθητή στό φρικτό μαρτύριο τοῦ Σταυροῦ.

Καί στό μεγάλο Ἑσπερινό μαζί μέ τόν Ἰωσήφ τόν ἀπό Ἀρμαθαίας καί τό Νικόδημο παραστεκόμαστε στήν Ἀποκαθίλωση, γιά νά θρηνησοῦμε μαζί μέ τίς Μυροφόρες στόν ὄρθρο τοῦ Μ. Σαββάτου «ὡς νεκρόν τόν ζῶντα». Καί νά τόν ἀποθέσουμε στό καινὸ μνημεῖο περιμένοντας τήν Ἀνάσταση.

Β' (δεύτερον) Ἡ Ὑψωση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ

Ἡ ἐορτή τῆς Ὑψώσεως «ἴσα φέρει τῇ Μεγάλῃ Παρασκευῇ». Οἱ ἱστορικές ἀρχές τῆς ἐορτῆς αὐτῆς χάνονται μέσα στήν ἀρχαιότητα. Στίς 13 Σεπτεμβρίου τοῦ 335 μ.Χ. ὅπως προείπαμε ἔγιναν

τά ἐγκαίνια τοῦ μεγάλου ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως πού ἔχτισε ὁ Μ. Κωνσταντῖνος στόν τόπο ταφῆς τοῦ Κυρίου.

Ἐκτοτε κατά τήν ἐπέτειο τῶν ἐγκαίνιων γίνονταν μεγάλη πανήγυρις στά Ἱεροσόλυμα. Στά σημερινά μας λειτουργικά βιβλία τήν ἴδια ἡμέρα στίς 13 δηλαδή Σεπτεμβρίου ἀναγράφεται «ἡ μνήμη τῶν ἐγκαίνιων τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν Ἀναστάσεως».

Ἡ ἐορτή διαρκοῦσε ὀχτώ ἡμέρες. Τή δευτέρα ἡμέρα τῆς ἐορτῆς, τήν 14ην δηλαδή Σεπτεμβρίου, σύμφωνα μέ τή μαρτυρία ἀρμενικοῦ λειτουργικοῦ κειμένου τοῦ 5ου αἰώνα, γίνονταν σύναξη στό Γολγοθά «καί ἔδειχναν τόν Τίμο Σταυρό σ' ὄλο τό ἐκκλησίασμα». Ὁ Τίμος Σταυρός τοῦ Χριστοῦ ἦταν τό σεβασμιώτερο κειμήλιο τοῦ ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως καί ἦταν ἐπόμενο νά καθιερωθεῖ ἐιδική πανήγυρις γι' αὐτόν.

Εἶναι ἕνα ἐρώτημα στό ὁποῖο ἡ ἀπάντηση δέν δόθηκε ἀκόμη. Μία παράδοση τοποθετεῖ τήν εὔρεση τοῦ Σταυροῦ στίς 6 Μαρτίου Μία ἄλλη συνδέει εὔρεση καί ἐγκαίνια στίς 13 Σεπτεμβρίου ἡ εὔρεση καί ὑψωση στίς 14 Σεπτεμβρίου.

Τά ἐγκαίνια, μέ τήν πάροδο τοῦ Χρόνου, ἐνῶ ἦταν ἡ πρώτη καί κύρια ἐορτή, ἔπεσαν σέ δεύτερη μοίρα καί ἡ δεύτερη ἐορτή, ἡ ὑψωση δηλαδή ἐπεσκίασε τήν πρώτη. Ἡ ἐορτή τῶν ἐγκαίνιων ἔγινε, κατά κάποιον τρόπο, προεόρτιος ἡμέρα τῆς ὑψώσεως τοῦ Σταυροῦ. Ἡ τελετή γίνεται στό τέλος τοῦ ὄρθρου κατά τήν ψαλμωδία τοῦ ἀσματικοῦ τρισαγίου. Λιτανευτικά μέ τήν συνηθισμένη πομπή μεταφέρεται ὁ Τίμος

Σταυρός μέσα σέ δίσκο μέ κλάδους βασιλικοῦ ἐπί τῆς κεφαλῆς τοῦ ἱερέως στή μέση του ναοῦ.

Ὁ Σταυρός θυμιάται, ὑψοῦται πρὸς τά τέσσερα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντα καί προσκυνεῖται. Καί πάλι ἡ ἔννοια τῶν λειτουργικῶν αὐτῶν πράξεων εἶναι σκοτεινή. Εἶναι ἀπομίμηση τῶν κινήσεων τῆς εὔρεσης τοῦ Σταυροῦ; Εἶναι ὑψωση γιά νά τόν δοῦν οἱ πιστοί καί

νά τόν προσκυνήσουν, ὅπως ἔγινε τότε καί ὅπως θέλει ἡ συναξαριστική παράδοση; Εἶναι εὐλογία τῶν τεσσάρων περάτων τοῦ κόσμου; Εἶναι συμβολισμός τῆς ὑψωσης καί τῆς δόξας τοῦ σταυρωμένου Χριστοῦ; Ἴσως καί ὅλα αὐτά μαζί. Γιατί ὑψοῦντες τό Σταυρό, ὑψοῦμε καί δοξολογοῦμε τό ἄχραντο Πάθος τοῦ Χριστοῦ, πού ἔγινε αἰτία νά νεκρωθεῖ ὁ αἰώνιος ἐχθρός τοῦ γένους μας καί νά ὑψωθοῦμε καί νά ζήσουμε ἐμεῖς.

Γ' (τρίτον) Ἡ ἐορτή τῆς Σταυροπροσκυνήσεως (Γ' Κυριακή Νηστειῶν)

Κι ἐρχόμαστε στή σημερινή ἡμέρα. Μία πρώτη αἰτιολόγηση τῆς ἐμφάνισης αὐτῆς τῆς ἐορτῆς εἶναι ὅτι προέκυψε μᾶλλον ἐκ μεταθέσεως τῆς ἀναμνήσεως τῆς εὔρεσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, πού ἀναγράφεται στό Συναξάριο τῆς 6ης Μαρτίου. Ὡς γνωστόν

τίς καθημερινές τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς δέν τελοῦνται μνήμες ἁγίων ἢ γεγονότων καθόσον ἔχουν ἐορταστικό χαρακτήρα, ἐνῶ ἡ Μ. Τεσσαρακοστή ἔχει χαρακτήρα πένθιμο καί κατασκευτικό ἀφοῦ δέν ἐπιτρέπει στίς καθημερινές τήν τέλεση τῆς Θείας Λειτουργίας.

Γιά μεγάλο χρονικό διάστημα ἡ ἐορτή αὐτή παρέμεινε ὡς ιδιαίτερη ἐορτή τῆς Κωνσταντινουπόλεως καί μάλιστα τοῦ καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς ἁγίας Σοφίας. Στό τυπικό τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἡ ἐορτή τῆς Σταυροπροσκυνήσεως καταχωρίζεται ἀκριβῶς στό μέσον της Μ. Τεσσαρακοστῆς, ἡμέρα Τετάρτη ὄχι Κυριακή. Τή συγκεκριμένη Κυριακή ἀπαγγέλλεται μόνο ἡ τιμητική προσκύνηση τοῦ Σταυροῦ τήν προσεχῆ ἑβδομάδα. Ἡ τάξη αὐτή ἐπεκτάθηκε

σέ ὁλόκληρη τήν Δ' ἑβδομάδα τῶν Νηστειῶν ὥστε νά μπορέσει ὁ λαός τῆς πρωτεύουσας τῆς αὐτοκρατορίας νά προσκυνήσει τό ξύλο τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.

Ἔτσι σιγά – σιγά γενικεύτηκε ἡ ἑβδομαδιαία τιμητική προσκύνηση τοῦ Σταυροῦ στό μέσον τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς. Χωρίς νά ξεχωρίζει ὅπως ιδιαίτερος κάποια μέρα. Αὐτό ὀδήγησε τή μεταφορὰ τῆς ἐορτῆς τήν Κυριακή γιά περισσότερη λαμπρότητα. Κατ' αὐτόν τόν τρόπο ὁλόκληρη ἡ Δ' ἑβδομάδα τῶν Νηστειῶν εἶναι μία ἑβδομάδα πού ἀκτινοβολεῖ τόν Τίμο Σταυρό καί μάλιστα μία λαμπρά ἀκτινοβολία τοῦ Σταυροῦ πού ἐπιτρέπει αἰσιοδοξία καί παραμερίζει ὅλα τά ἄλλα θέματα διδασκαλίας, ἀφοῦ κυριαρχεῖ τό θέμα τοῦ Σταυροῦ.

Τό ξύλο ἐκεῖνο τῆς κατάρας, πού μετά τό Θεῖο Πάθος ἔγινε «Τίμιον Ξύλον» εἶναι σύμβολο καί σημαία. Ὁ Σταυρός εἶναι ἡ

ένανθρώπησις, ἡ διδαχή, ὁ βίος καί τό σωτήριον πάθος τοῦ Κυρίου. Ὁ Σταυρός εἶναι ἡ νέκρωσις τῶν παθῶν καί ὁ δρόμος πρὸς τὴν Ἀνάστασιν. Εἶναι τό αἷμα τῶν ἁγίων μαρτύρων, τὰ δάκρυα τῆς μετανοίας τῶν ὁσίων, ὁ ἰδρῶς τοῦ κόπου τῶν Δικαίων. Ἡ Ἐκκλησία ἐνώπιον τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἀρκεῖται στήν χαιρετιστήριον ἀναφώνηση «Ὡ ξύλον εὐλογημένον».

Δ' (τέταρτον) Ἡ πρόοδος τοῦ Τιμίου Σταυροῦ (1η Αὐγούστου)

Πρόκειται γιά ἐορτή πού συμπύπτει μέ τὴν πρώτη ἡμέρα τῆς νηστείας τῆς ἐορτῆς τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου καί θεσπίστηκε σέ ἀνάμνηση τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν κατοίκων τῆς Βασιλεύουσας, μέ τὴ βοήθεια τοῦ Σταυροῦ, ἀπὸ τὴν ἐπιδρομὴ τῶν Σαρακηνῶν κατὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ αὐτοκράτορα Μανουὴλ Κομνηνοῦ

Στὴν Κωνσταντινούπολη κατὰ τὴν ἐορτὴ αὐτὴ γινόταν λιτάνευση δηλαδή πρόοδος τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Τό Συναξάριο ἀναφέρει ὅτι ἐξαιτίας τῶν ἀσθενειῶν πού ἐπικρατοῦσαν τό μήνα Αὐγούστο, συνηθιζόταν ἀπὸ παλιά στὴν Κωνσταντινούπολη νά περιφέρεται στὰς ὁδοὺς καί πλατείας τῆς πόλεως τό Τιμιο ξύλο τοῦ Σταυροῦ, πρὸς ἁγιασμόν καί ἀπαλλαγὴν ἐκ τῶν νόσων.

Ἐπειδὴ ἀκριβῶς ἐξήρχετο ἐκ τοῦ ἱεροῦ παλατίου καί μάλιστα τοῦ Βασιλικοῦ θησαυροφυλακίου καί λιτανευόταν σ' ὅλη τὴν πόλη ὀνομάσθηκε πρόοδος.

Ε' (πέμπτον) Μνήμη τοῦ ἐν οὐρανῷ φανέντος σημείου τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ἐν τῇ πόλει Ἱερουσαλήμ (7η Μαΐου)

Τό 351, ὅταν αὐτοκράτορας ἦταν ὁ Κωνσταντῖος γιός τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς γύρω στίς ἐννέα τό πρωὶ φάνηκε μέ λαμπρὰ ἀστέρια

τό σημεῖο τοῦ Σταυροῦ ἀπλωμένο στὸν οὐρανὸ ἀπὸ τό Γολγοθὰ ἕως τό ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. Τό θαῦμα ἀναφέρει ὁ Ἅγιος Κύριλλος Ἱεροσολύμων σέ ἐπιστολὴ του πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Κωνσταντίο.

ΣΤ' (ἕκτον) Τετάρτη καί Παρασκευή

Τέλος, ἐντὸς τῆς ἐβδομάδος ἔχουμε δυὸ ἡμέρες ἀφιερωμένες στὸν Τιμιο Σταυρὸ καί γι' αὐτό τό λόγο τό βιβλίον τῆς παρακλητικῆς περιλαμβάνει εἰδικὰ τροπάρια καί κανόνες πού ἀναφέρονται στό Σταυρὸ, καί μᾶς ὑπενθυμίζουν τόσο συχνὰ τὴν διὰ τῆς θυσίας τοῦ Σταυροῦ λύτρωσή μας. Μάλιστα δέ κατὰ ἀρχαία παράδοση καί τάξη τῆς Ἐκκλησίας οἱ ἡμέρες αὐτές τιμῶνται μέ νηστεία.

Ὅποιαδήποτε βαθυστόχαστη ἀναφορά στό Σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ, στὴ σταυρικὴ θυσία τοῦ Κυρίου, ὅποιαδήποτε καί ὀσηδήποτε τιμητικὴ προσκύνηση τοῦ ξύλου καί τοῦ σημείου τοῦ Τιμίου καί ζωοποιοῦ Σταυροῦ, ὅπου αὐτὸ ἐμφανίζεται, χωρὶς τὴν ἐν συνειδήσει ἄρση τοῦ προσωπικοῦ μας σταυροῦ θά κατανοῦσε τό λιγότερο εὐσεβῆς φλυαρία καί ματαιοπονία. Οἱ τρεῖς αὐτές πραγματικότητες: Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ, σημεῖο τοῦ Σταυροῦ καί Σταυρὸς τοῦ πιστοῦ συνδέονται ἄρρηκτα.

Αὐτὸ ἐξἄλλου ἔρχονται νά προβάλουν ἐνώπιόν μας καί νά μᾶς παρακινήσουν σέ ἀνάλογη ἀνταπόκριση προσωπικῆς ἐμπειρίας ὅλες οἱ ἐορτὲς τοῦ Σταυροῦ. Διότι τελικὰ καί οἱ τρεῖς αὐτές πραγματικότητες συνθέτουν τό ἐνιαῖο μυστήριον τῆς «ἐν Χριστῷ» καί «διὰ τοῦ Σταυροῦ» ἀπολυτρώσεως.

Ὅταν μιλάμε (ἀγαπητοί μου) γιά τό Σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ, γιά τὴ σταυρικὴ του θυσία, ὀπωσδήποτε στεκόμαστε μέ εὐλάβεια

μπροστά στό ξύλον τοῦ Σταυροῦ, πάνω στό ὁποῖο ἔγινε ἡ θυσία τοῦ Χριστοῦ, αἰσθανόμαστε τὴ δύναμη πού ἔχει πάνω μας τό σημεῖο τοῦ Σταυροῦ καί ταυτόχρονα προσπαθοῦμε νά ζοῦμε κατὰ τέτοιο τρόπο, ὥστε ὁ δικὸς μας σταυρὸς νά φωτιστεῖ μέ τό φῶς τῆς σταυρικῆς του θυσίας, νά γίνει τελικὰ ὁ σταυρὸς μας Σταυρὸς Του, ὅπως καί ὁ δικὸς Του Σταυρὸς μπορεῖ καί πρέπει νά γίνει Σταυρὸς μας.

Αὐτὴ τὴν τελευταία ἐμπειρικὴ σχέση εἶχε ὑπ' ὄψιν του ὁ Ἀπόστολος Παῦλος καθὼς τό ζοῦσε καί τό ἔγραφε «Χριστῷ συνεσταύρωμαι».

Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους σήμερα μπορεῖ νά εἶναι σταυροφόροι, νά φαίνονται νά λέγονται Χριστιανοί, μὰ πολλοὶ λίγοι δέχονται νά εἶναι σταυρωμένοι. Χριστιανὸς εἶναι ὁ ἄνθρωπος πού ζῆ μέ τὴν προσδοκία τῆς Ἀνάστασης καί πορεύεται πρὸς τὴν Ἀνάσταση σηκώνοντας τό Σταυρὸ του, μέ τὴ βαθειὰ πίστη πὼς ἡ Ἀνάσταση ἔρχεται μόνο μετὰ τό θάνατο στό Σταυρὸ. Ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ (ἀγαπητοί μου) εἶναι τό ἀπόρρητο μυστήριον, πού ξεπερνάει κάθε λογισμό καί λόγο.

Γι' αὐτὸ ἡ Ἐκκλησία δέν ζητεῖ λογικὲς ἀποδείξεις γιά νά πεισθεῖς ἀλλὰ πιστεύει καί δέχεται μέ εὐγνωμοσύνη ὅσα ὁ Θεὸς οικονομεῖ γιά τὴ σωτηρία τοῦ κόσμου.

Εὐχηθεῖτε Σεβασμώτατε ἐμεῖς μονάχα μέ πίστη, συνείδηση καί συναίσθηση τῆς ἀναξιότητάς μας νά ἀναφωνοῦμε σέ κάθε εὐκαιρία:

«Τὸν Σταυρόν σου προσκυνούμεν Δέσποτα, καί τὴν ἁγίαν σου Ἀνάστασιν δοξάζομεν».

«Σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ σῶσον ἡμᾶς τῇ δυνάμει σου».

ΓΙΑ ΝΑ ΜΗΝ ΠΑΕΙ Η ΝΗΣΤΕΙΑ ΜΑΣ ΧΑΜΕΝΗ*

Στήν παρούσα ζωή, Σεβασμιώτατε, σεβαστοί πατέρες και αγαπητοί μου αδελφοί, όλα τα πράγματα έχουν αρχή και τέλος. Έτσι έχει ορίσει ο Θεός. Είτε ζωντανές υπάρξεις, είτε άψυχα όντα, είτε ευχάριστα γεγονότα, είτε δυσάρεστα, είτε καταστάσεις και ανθρώπινα σχήματα, όλα έχουν αρχή και τέλος. Μόνο στην αιώνιο ζωή δέ θα έχουν τέλος οι καταστάσεις και τα όντα. Σ' αυτή τή ζωή, όλα τελειώνουν.

Μεγάλη είναι η αξία της αρχής οποιουδήποτε πράγματος. Σπουδαία επίσης και η κατάληξή του. Ίδιαίτερα όμως στις περιπτώσεις που η κατάληξη έχει να κάνει με τη συνέχεια στην άλλη ζωή, με την αιωνιότητα, η αξία του τελειώματος είναι τεράστια. Δίνει ο Θεός μεγάλη αξία στο τελείωμα της ζωής του ανθρώπου, αφού θά κρίνει τον άνθρωπο ανάλογα με τό πώς θά τον βρει τήν ημέρα του θανάτου του. Μεγάλη αξία δίνει όμως και στο τελείωμα κάθε επιμέρους πνευματικού αγώνος. Όλοι οι πνευματικοί αγώνες που δίνει ο άνθρωπος στή ζωή του, επιστέφονται με επιτυχία, μόνο όταν δέν λιποτακτήσει από τό αγώνισμα, αλλά με τήν ύπομονή του αγωνισθεί έως τέλος.

Όλοι οι πιστοί, τίς ημέρες αυτές, βρισκόμαστε σέ ένα στάδιο αγώνος, στό στάδιο τής Μεγάλης Τεσσαρακοστής. Έχουμε ήδη διανύσει τό μεγαλύτερο μέρος τής νηστείας και βρισκόμαστε πρός τό τέλος της. Και όπως προείπαμε, αφού ο Θεός δίνει μεγάλη αξία στό τελείωμα κάθε καταστάσεως, δίνει και μεγάλη αξία και στό πώς θά τελειώσουμε τή νηστεία.

Γνωρίζοντας αυτό ή Αγία μας Έκκλησία, τήν τελευταία εβδομάδα τής Μεγάλης Τεσσαρακοστής, γιά νά μās τονώσει και νά μās προτρέψει νά αγωνισθούμε έως τέλους, μās υπενθυμίζει μία παραβολή, ή οποία έχει νά κάνει μέ τό τέλος τής ζωής του ανθρώπου και κατ'

Άρχιμ. Νικάνορα Παπανικολάου,
Ηγουμένου Ι. Μονής Αγ. Τριάδος Σπαρμιού

ἐπέκταση μέ τό τέλος κάθε πνευματικού αγώνος. Η παραβολή αυτή είναι ή παραβολή του πλουσίου και του Λαζάρου. Από τόν σημερινό Έσπερινό, μέχρι και τόν Έσπερινό τής έορτής τής Έγέρσεως του Λαζάρου, τά τροπάρια των διαφόρων ακολουθιών όλης τής εβδομάδος, αναφέρονται στην παραβολή και στά μηνύματα που απορρέουν απ' αυτή.

Τήν απάντηση, όσον αφορά τόν λόγο γιά τόν όποιο γίνεται αυτή ή υπενθύμιση τής παραβολής, μās

τήν δίνει τό σημερινό ιδιόμελο των αποστίχων του Έσπερινοῦ, που ακούσαμε μόλις πριν από λίγο. Άς ξανακούσουμε όμως πάλι τό ιδιόμελο:

«Θαυμαστή του Σωτήρος ή δι' ήμās φιλόνητος γνώμη, των μελλόντων γάρ τήν γνώσιν, ως παρόντων κεκτημένος, του Λαζάρου και του πλουσίου, τόν βίον έστηλίτευσε. Των εκατέρων οῦν τό τέλος ένοπριζόμενοι, του μέν φύγωμεν τό άπηνές και μισάνθρωπον, του δέ ζηλώσωμεν τό καρτερές και μακρόθυμον. Πρός τό σύν αυτω του Άβραάμ κόλποις, ένθαλπόμενοι βοάν, δικαιοκρίτα Κύριε δόξα σοι».

Μās καλεί λοιπόν ή Έκκλησία, τώρα στό τέλος τής Μεγάλης Τεσσαρακοστής, νά δοῦμε καλά, νά παρατηρήσουμε, τό τέλος, τήν κατάληξη, που είχαν οι δύο αυτοί άνθρωποι, ο πλούσιος και ο Λάζαρος. Άς θυμηθούμε όμως τό τέλος τους, αναφέροντας μέ συντομία τήν παραβολή.

Υπήρχε κάποτε ένας πλούσιος άνθρωπος, ο όποιος ντυνόταν μέ τά καλύτερα ρούχα, έτρωγε, έπινε και καλοπερνούσε κάθε μέρα ζώντας μέσα σέ μεγάλη πολυτέλεια. Υπήρχε κι ένας φτωχός που τόν έλεγαν Λάζαρο, ριγμένος έξω από τήν πόρτα του πλουσίου, γεμάτος πληγές στό σωμα του, που προσπαθούσε νά χορτάσει από τά ψίχουλα που έπεφταν από τό τραπέζι του πλουσίου και ήταν σέ τέτοια εγκατάλειψη που ακόμα και τά σκυλιά έρχονταν και έγλυφαν τίς πληγές του. Κάποια στιγμή πέθανε ο φτωχός και μεταφέρθηκε

* Κατανυκτικός έσπερινός Ε' Κυριακής Νηστειών, Ι.Ν. Παναγίας Φανερωμένης Κοζάνης

ἀπό τούς ἀγγέλους στήν ἀγκαλιά τοῦ Ἀβραάμ. Πέθανε καί ὁ πλούσιος καί πήγε στόν Ἄδη καί βασανιζόταν. Καί στόν Ἄδη, ἐκεῖ πού βασανιζόταν, σήκωσε τά μάτια του καί βλέπει τόν Ἀβραάμ καί τόν Λάζαρο στήν ἀγκαλιά του. Καί φώναξε ὁ πλούσιος: Πάτερ Ἀβραάμ, λυπήσου με καί στείλε τόν Λάζαρο νά βουτηῖ στήν ἄκρη τό δάκτυλό του στό νερό καί νά δροσίσει τήν γλώσσα μου, γιατί καίγομαι καί λιώνω σέ τούτη τήν φλόγα. Καί εἶπε ὁ Ἀβραάμ: Παιδί μου, θυμήσου, πώς ἐσύ χάρηκες τά ἀγαθά στήν ζωή σου, καί ὁ Λάζαρος πάλι τά βάσανα. Τώρα ἐκεῖνος ἐδῶ χαίρεται κι ἐσύ βασανίζεσαι. Κι ἐκτός ἀπό ὅλα αὐτά, μεταξύ μας ὑπάρχει βαθύ φαράγγι, ὥστε ἐκεῖνοι πού θέλουν νά διαβοῦν ἀπό τήν μιᾶ μεριά στήν ἄλλη, νά μήν μποροῦν. Τότε ὁ πλούσιος εἶπε: Σέ παρακαλῶ τότε πάτερ, νά στείλεις τόν Λάζαρο στό σπίτι τοῦ πατέρα μου, γιατί ἔχω 5 ἀδελφία, νά πάει καί νά τούς βεβαιώσει τί γίνεται ἐδῶ, γιά νά μήν ἔρθουν καί αὐτοί σέ τούτη τήν κόλαση. Τοῦ λέει ὁ Ἀβραάμ: Ἔχουν τόν Μωυσή καί τούς προφήτες, ἄς τούς ἀκούσουν. Κι ἐκεῖνος εἶπε: Ὅχι πάτερ Ἀβραάμ, μόνο ἂν πάει σ' αὐτούς κάποιος ἀπό τούς νεκρούς, θά μετανοήσουν. Τότε τοῦ εἶπε ὁ Ἀβραάμ: Ἄν δέν ἀκοῦνε τόν Μωυσή καί τούς προφήτες, οὔτε κι ἂν ἀναστηθεῖ κάποιος ἀπό τούς νεκρούς θά πειθοῦν.

Στήν παραβολή αὐτή πού ἀκούσαμε μόλις τώρα, ἀγαπητοί μου, γνωρίζουμε τόν βίο δύο ἀνθρώπων. Βλέπουμε δύο ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι μέχρι τό τέλος τῆς ζωῆς τους, ἔμειναν σταθεροί καί ἀμετάβλητοι. Ὁ ἕνας, ἐπέμενε μέχρι τέλους στήν σκληρόκαρδη καί ὑλόφρονα τακτική του καί βρέθηκε τελικά στόν Ἄδη «ὑπάρχων ἐν βασάνοις». Ὁ ἄλλος, ὑπέμεινε ἀγόγγυστα μέχρι τέλους τό μαρτύριό του καί κέρδισε τόν Παράδεισο καί τήν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν. Τό σκηνικό ἄλλαξε τελείως. Ὁ ἕνας ἔπεσε ἀπό τήν

ἀφθονία τῶν ἀγαθῶν πού εἶχε στήν ζωή του, στήν ἀφόρητη ὀδύνη. Ὁ πτωχός καί ταλαίπωρος Λάζαρος ὁμως, μέ τόν ἄθλο τῆς ὑπομονῆς του, ἀνῆλθε στήν οὐράνια μακαριότητα.

Ἄς δοῦμε τώρα, ἐμβαθύνοντας στήν παραβολή, πῶς ζοῦσαν αὐτοί οἱ ἄνθρωποι, ἀρχίζοντας πρῶτα ἀπό τόν πλούσιο. Πολλοί, ἀκούγοντας τήν παραβολή αὐτή, νομίζουν ὅτι ὁ πλούσιος πήγε στήν Κόλαση μόνο καί μόνο ἐπειδή ἦταν πλούσιος. Πλούσιος ὁμως ἦταν καί ὁ Ἀβραάμ. Τόν βλέπουμε παρ' ὅλα αὐτά μέσα στόν Παράδεισο ἀνάμεσα στούς δικαίους. Δέν φταίει λοιπόν ὁ πλοῦτος, γιά νά πάει κάποιος πλούσιος στήν κόλαση. Τά ὑλικά πράγματα δέν φταίνει. Ὁ ἄνθρωπος φταίει. Δέν φταίνει τά ἀργύρια, ἀλλά ἡ φιλαργυρία. Ὁ πλοῦτος ἀπό μόνος του οὔτε καλός εἶναι οὔτε κακός. Στά χέρια τοῦ ἀνθρώπου γίνεται καλός ἢ κακός. Εἶναι βέβαια ὁ πλοῦτος, ἕνα μεγάλο ἐμπόδιο γιά τήν σωτηρία, ὄχι ὁμως καί ἀνυπέβλητο. «Δυσκόλως οἱ τά χρήματα ἔχοντες εἰς τήν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελεύσονται» εἶπε ὁ Κύριος γιά νά δείξει τήν δυσκολία τοῦ πράγματος, ὄχι ὁμως καί τό ἀκατόρθωτο αὐτοῦ. Ὁ πλούσιος τῆς παραβολῆς πήγε ἐκεῖ πού πήγε ὄχι γιατί ἦταν πλούσιος, ἀλλά γιατί ἦταν κακός πλούσιος, ἄσπλαγχνος καί σκληρόκαρδος ἄνθρωπος. Καί μάλιστα, ἔτσι ἦταν μέχρι τήν τελευταία στιγμή τῆς ζωῆς του. Δέν ἄλλαξε. Μποροῦσε μέ τόν πλοῦτο του νά ἀγοράσει τόν Παράδεισο, ἀλλά ἐκεῖνος ἐξαιτίας τοῦ πλοῦτου του ἔπεσε στήν κόλαση.

Τό σημερινό ἰδιόμελο τοῦ Ἑσπερινοῦ πού ἀναφέραμε πιό πάνω, λέει καθαρά τί πρέπει νά μισήσουμε καί νά ἀποφύγουμε ἀπό τήν ζωή τοῦ πλουσίου. «Τοῦ μέν» λέει, δηλαδή τοῦ πλουσίου, «φύγωμεν τό ἀπηνές καί μισάνθρωπον». Δηλαδή, ἐάν θέλουμε νά μήν ἔχουμε τήν κατάληξη πού εἶχε ὁ πλούσιος, θά πρέπει νά ἀποφύγουμε τό σκληρό καί μισάνθρωπο τοῦ χα-

ρακτῆρος τοῦ πλουσίου. Γιατί αὐτά ἦταν τά χαρακτηριστικά τοῦ πλουσίου πού τόν ἔστειλαν στήν κόλαση. Ἐβλεπε δίπλα του, μπροστά στήν πόρτα του, ἕναν ταλαίπωρο πτωχό, γυμνό, πεινασμένο καί πληγιασμένο, καί δέν συγκινήθηκε ποτέ ἡ καρδιά του. Δέν τοῦ ἔδωσε ποτέ οὔτε ἕνα κομμάτι ψωμί. Δέν τοῦ εἶπε ποτέ «Ἐλα κι ἐσύ μέσα στό σπίτι μου νά ζεσταθεῖς, νά φᾶς λίγο ψωμί, νά περιποιηθοῦμε τίς πληγές σου».

Ὁ πλούσιος ἦταν σκληρός ἄνθρωπος καί προπαντός τοῦ ἔλειπε ἡ ἀγάπη. Γι' αὐτό καί τό τροπᾶριο τόν λέει μισάνθρωπο. Ἡ ἀγάπη εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἀρετή. Ὅλες τίς ἄλλες ἀρετές νά ἔχουμε, ἐάν δέν ἔχουμε τήν ἀρετή τῆς ἀγάπης δέν εἴμαστε τίποτα. Τό λέει χαρακτηριστικά αὐτό ὁ ἀπόστολος Παῦλος στόν περίφημο ὕμνο τῆς ἀγάπης. «Καί ἐάν ἔχω προφητείαν καί εἰδῶ τά μυστήρια πάντα καί πᾶσαν τήν γνῶσιν καί ἐάν ἔχω πᾶσαν τήν πίστιν ὥστε ὄρη μεθιστάνειν, ἀγάπην δέ μή ἔχω, οὐδέν εἰμί». Δηλαδή, καί ἐάν ἔχω τό χάρισμα τῆς προφητείας, καί γνωρίζω ὅλα τά μυστικά σχέδια τοῦ Θεοῦ καί ἔχω ὅλη τήν γνώση καί γνωρίζω τά πάντα καί ἐάν ἔχω πολύ μεγάλη πίστη ὥστε μέ τήν πίστη μου νά μπορῶ νά μετακινῶ καί βουνά ἀκόμη, δέν ἔχω ὁμως ἀγάπη, τότε δέν εἶμαι τίποτα.

Μᾶς ὑπενθυμίζει λοιπόν ἡ ἀγία μας Ἐκκλησία, τώρα στό τέλος τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ὅτι ὁ ἀγώνας πού κάναμε ὅλη τήν Σαρακοστή, δέν ἔχει καμιά ἀξία ἐάν δέν ἔχουμε ἀγάπη. Καί ἐάν ἀκόμη ἔχουμε κάνει μεγάλες καί δύσκολες καί πολῶρες προσευχές καί ἐάν ἔχουμε χύσει πολλά δάκρυα καί ἐάν κουρασθήκαμε πολύ στόν ἀγώνα, δέν κερδίσαμε τίποτα ἐάν δέν ἔχουμε ἀγάπη. Ἐάν δέν μιλάμε στόν γείτονά μας, ἐάν μισοῦμε τόν συνάνθρωπό μας, ἐάν ἐπιζητοῦμε τό κακό τοῦ διπλανοῦ μας, τότε ὅλοι μας οἱ κόποι μπροστά στά μάτια τοῦ Θεοῦ, εἶναι ἕνα μηδέν. Καί ὄχι

μόνο ένα μηδέν, αλλά χειρότερο ακόμη. Διότι λέει τά ἐξῆς ὁ Θεός γιά τούς ἀνθρώπους πού δέν ἔχουν ἀγάπη: «Νηστείαν καί ἀργίαν καί τάς ἐορτάς ὑμῶν μισεῖ ἡ ψυχὴ μου... ὅταν ἐκτίνητε τάς χεῖρας ὑμῶν πρός με, ἀποστρέψω τούς ὀφθαλμούς μου ἀφ' ὑμῶν. Καί ἐάν πληθύνητε τήν δέησιν, οὐκ εἰσακούσομαι ὑμῶν... Λούσασθε καί καθαροί γίνεσθε... μάθετε καλόν ποιεῖν, ἐκζητήσατε κρίσιν, ρύσασθε ἀδικούμενον, κρίνατε ὀρφανόν καί δικαιοῦσατε χήραν. Καί δεῦτε, διαλεχθῶμεν, λέγει Κύριος».

Ἴσως μᾶς φαίνονται παράξενα αὐτά τά λόγια τοῦ Θεοῦ. Ὅμως πραγματικά ὁ Θεός καί τήν νηστεία τήν μισεῖ, καί τήν προσευχή δέν τήν ἀκούει, ὅταν ὁ ἄνθρωπος δέν ἔχει μέσα του ἀγάπη. Γι' αὐτό λοιπόν καί ἡ ἀγία μας Ἐκκλησία, μᾶς ὑπενθυμίζει τώρα στό τέλος τῆς νηστείας, τό χρέος τῆς ἀγάπης. Γιά νά μήν πᾶνε οἱ κόποι μας χαμένοι. Γιά νά μήν νομίζουμε ὅτι κάτι κάναμε. Αὐτό πού πρέπει νά ἀποκτήσουμε μέ τήν βοήθεια τῆς νηστείας, εἶναι ἡ ἀγάπη. Γιά αὐτό λοιπόν μᾶς προτρέπει νά ἀποφύγουμε, νά μήν ἔχουμε καμιά σχέση μέ τό "ἀπληγές καί μισάνθρωπον" τοῦ πλουσίου.

Παράλληλα ὅμως, μᾶς συμβουλεύει νά μιμηθοῦμε τό «καρτερές καί μακρόθυμον» τοῦ πτωχοῦ Λάζαρου.

Ἄς δοῦμε λοιπόν τό δεύτερο πρόσωπο τῆς παραβολῆς, τόν Λάζαρο. Ὁ Λάζαρος, καθόταν ἔξω ἀπό τό σπίτι τοῦ πλουσίου, γεμάτος πληγές στό σῶμα καί προσπαθοῦσε νά χορτάσει ἀπό τά ψίχουλα πού ἔπεφταν ἀπό τό τραπέζι τοῦ πλουσίου. Ἦταν σέ ἄθλια κατάσταση. Ἐνα οἰκτρό θέαμα. Ἀκόμα καί τά σκυλιά ἔρχονταν καί ἔγλυφαν τίς πληγές του καί αὐτός δέν εἶχε τήν δύναμη οὔτε αὐτά νά διώξει. Ἦρθε ὅμως καί ἡ στιγμή πού πέθανε καί τότε πῆγε κατευθείαν στήν ἀγκαλιά τοῦ Ἀβραάμ.

Ἄς μήν νομίζουμε ὅμως, ἀγαπητοί μου, ὅτι ὁ Λάζαρος πῆγε

στόν Παράδεισο μόνο καί μόνο ἐπειδή ἦταν φτωχός. Ἄν ἦταν ἔτσι, θά ἔπρεπε νά πάει στήν ἀγκαλιά κάποιου φτωχοῦ καί ὄχι στήν ἀγκαλιά τοῦ πλουσίου Ἀβραάμ. Καί τότε, θά ἔπρεπε νά εἶναι χωριστή ἡ θέση τῶν ἀνθρώπων στήν ἄλλη ζωὴ ἀνάλογα μέ τό εἰσόδημά τους στήν γῆ. Οἱ πλούσιοι στήν κόλαση καί οἱ φτωχοί στόν Παράδεισο. Ὅμως θά εἶναι καί πλούσιοι στόν Παράδεισο καί θά εἶναι καί πολλοί φτωχοί στήν κόλαση. Αὐτό πού ἔκανε τόν Λάζαρο νά πάει στούς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ, δέν εἶναι ἡ φτώχεια του, ἀλλά ἡ ὑπομονή του, ἡ καρτερικότητά του, ἡ ἀνεξικακία του, ἡ μακροθυμία του.

Γιά χρόνια ὀλόκληρα ἦταν πεταμένος ἔξω ἀπό τήν πόρτα τοῦ πλουσίου. Ποτέ ὅμως δέν γόγγυσε. Ποτέ δέν εἶπε, «γιατί Θεέ μου αὐτή ἡ ἀδικία, ἐγὼ νά πεθαίνω ἀπό τήν πείνα καί δίπλα μου ἀκριβῶς ὁ πλούσιος νά μήν ξέρει τί θά πεί στέρηση καί τί θά πεί πόνος». Ποτέ δέν ξεστόμισε κάποια βροσιά ἐναντίον τοῦ πλουσίου. Οὔτε κἄν ἐναντίον τῶν σκύλων πού ἔρχονταν καί ἔγλυφαν τίς πληγές του. Ποτέ δέν κατέκρινε τόν σκληρό καί σπάταλο πλούσιο. Καί μέ τά ψίχουλα πού ἔτρωγε, δόξαζε τόν Θεό καί εὐγνωμονοῦσε τόν πλούσιο. Ἦταν ἄνθρωπος ἀγάπης καί ὑπομονῆς. Ἦταν φτωχός στά ὑλικά πράγματα, εἶχε ὅμως πλούσια καί λαμπρή ψυχὴ. Καί γιά αὐτό τόν λόγο, ὁ δικαιοκρίτης Θεός, μέ τιμὴ καί δόξα τοῦ χάρισε τόν Παράδεισο.

Ἐδειξε ὁ Λάζαρος ὑπομονὴ καθ' ὅλη τήν διάρκειά τῆς ζωῆς του. Ἡ ὑπομονή του αὐτὴ ἦταν ἀποτέλεσμα τῆς πίστεώς του στόν Θεό ἐπάνω στίς θλίψεις του. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος, γράφει στήν πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολή του: «οὐ μόνον δέ, ἀλλά καί κανχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν κατεργάζεται». Οἱ Ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας μας μποροῦν καί μετατρέπουν τήν θλίψη καί τόν πόνο, σέ χαρά καί ὠφέλεια γιά τήν ψυχὴ τους. Ἐνῶ ὁ κοσμικὸς ἄνθρωπος προστά

στήν θλίψη καί τήν δοκιμασία συνήθως ἀπογοητεύεται καί τά βάζει μέ τόν Θεό καί τούς συνανθρώπους του, ὁ πιστὸς ἀντιμετωπίζει τίς δυσκολίες μέ ἐλπίδα, ὡς δῶρο Θεοῦ καί προσπαθεῖ μέσα ἀπὸ αὐτές νά ἔρθει πιό κοντά στόν Θεό.

Ἡ ὑπομονὴ βέβαια εἶναι χάρισμα πού ἀποκτᾶται μέ ἀγώνα πολὺ καί μέ τήν χάρη τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτό καί ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὀνομάζει τόν Θεό, Θεὸ τῆς ὑπομονῆς καί τὸν παρακαλεῖ τήν ἴδια ὑπομονὴ νά δώσει στούς πιστούς, γράφοντας στήν πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολή του: «Ὁ δέ Θεὸς τῆς ὑπομονῆς καί τῆς παρακλησεως, δάη ὑμῖν τό αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν».

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος θεωρεῖ τήν ὑπομονὴ βασίλισσα τῶν ἀρετῶν. Γι' αὐτό καί στήν ἐπιστολή του πρὸς τήν Ὀλυμπιάδα γράφει: «Ἐπομονῆς ἴσον οὐδέν, ἀλλ' αὐτὴ μάλιστα ἐστίν ἡ βασιλὴς τῶν ἀρετῶν, θεμέλιος τῶν κατορθωμάτων, λιμὴν ὁ ἀκύμαντος. Οὐδ' αὐτὸς ὁ διάβολος παραβλάψαι δυνήσεται».

Ὅταν ὁ Κύριος εἶπε μία ἄλλη παραβολή, τήν παραβολὴ τοῦ Σπορέως, ἀφοῦ ἀρχικὰ ἀναφέρθηκε στήν ἄγονη γῆ, στούς ἀνθρώπους δηλαδή ἐκείνους πού ἀκοῦνε τόν λόγο τοῦ Θεοῦ καί γιά διάφορους λόγους δέν τὸν δέχονται καί δέν προοδεύουν, στήν συνέχεια, ἀναφέρθηκε στήν γῆ τὴν ἀγαθὴ, στούς ἀνθρώπους ἐκείνους δηλαδή, πού δέχονται τὸν εὐαγγελικὸ λόγο. Γι' αὐτούς λοιπόν εἶπε ὁ Κύριος ὅτι εἶναι οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἀκοῦν τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ καί καρποφοροῦν ἐν ὑπομονῇ (Λουκ. 8, 15). Θέτει λοιπόν ὁ Θεός, ὡς βασικὴ προϋπόθεση τῆς κατὰ Θεὸν προόδου, τήν ὑπομονὴ. Μάλιστα, μιλώντας ὁ Ἰησοῦς γιά τούς διωγμούς καί τίς θλίψεις πού θά ἀντιμετωπίσουν οἱ Χριστιανοὶ στόν κόσμον, πάλι τήν ὑπομονὴ βάζει ὡς βάση γιά νά στηριχθοῦν οἱ πιστοί: «Ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τάς ψυχὰς ὑμῶν».

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΕΠΙ ΤΩ ΑΓΙΩ ΠΑΣΧΑ

† ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ,
 ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
 ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
 ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ
 ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΩΣ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ἀδελφοὶ συλλειτουργοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,
 Χριστὸς Ἄνέστι!!

Ὅλοι οἱ Ὀρθόδοξοι πιστοὶ ἐορτάζομεν καὶ ἐφέτος χαρμοσύνως τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ψάλλομεν: «Θανάτου ἐορτάζομεν νέκρωσιν, Ἄδου τὴν καθαίρεσιν, ἄλλης βιοτῆς τῆς αἰωνίου ἀπαρχὴν καὶ σκιρτῶντες ὑμνοῦμεν τὸν Αἴτιον» (τροπάριον τοῦ Κανόνος τῆς Ἀναστάσεως).

Καὶ ἐνῶ ἡμεῖς χαρμοσύνως ἐορτάζομεν τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου, ὡς πραγματικότητα ζωῆς καὶ ἐλπίδος, περὶ ἡμῶν, ἐν τῷ κόσμῳ, ἀκούομεν τὰς κραυγὰς καὶ τὰς ἀπειλὰς τοῦ θανάτου, τὰς ὁποίας ἐκτοξεύουν ἐκ πολλῶν σημείων τῆς γῆς ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι πιστεύουν ὅτι δύνανται νὰ λύσουν τὰς διαφορὰς τῶν ἀνθρώπων διὰ τῆς θανατώσεως τῶν ἀντιπάλων, γεγονός τὸ ὁποῖον καὶ ἀποτελεῖ τὴν μεγαλύτεραν ἀπόδειξιν τῆς ἀδυναμίας των. Διότι, διὰ τῆς

προκλήσεως τοῦ θανάτου τοῦ συνανθρώπου, διὰ τῆς ἐδικητικότητος κατὰ τοῦ ἐτέρου, τοῦ διαφορετικοῦ, δὲν βελτιώνεται ὁ κόσμος, οὔτε ἐπιλύονται τὰ προβλήματα τῶν ἀνθρώπων. Εἶναι, ἄλλωστε, ὑπὸ πάντων παραδεκτὸν καὶ ἀναγνωριζόμενον, ἰδιαίτερος δὲ ὑπὸ τῶν σκεπτομένων ἀνθρώπων πάσης ἐποχῆς, ὅτι τὸ κακὸν νικᾶται διὰ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ οὐδέποτε διὰ τοῦ κακοῦ.

Τὰ προβλήματα ἐπιλύονται ἀληθῶς διὰ τῆς ἀναγνωρίσεως καὶ τῆς τιμῆς τῆς ἀξίας τοῦ προσώπου καὶ διὰ τοῦ σεβασμοῦ τῶν δικαιωμάτων του. Καὶ ἀντιστρόφως, τὰ παντὸς εἶδους προβλήματα δημιουργοῦνται καὶ ὀξύνονται ἐκ τῆς περιφρονήσεως τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου καὶ τῆς καταπατήσεως τῶν δικαίων αὐτοῦ, ἰδιαίτερος τοῦ ἀδυνάτου, ὁ ὁποῖος πρέπει νὰ δύναται νὰ αἰσθάνεται ἀσφαλῆς

καὶ ὁ ἰσχυρὸς νὰ εἶναι δίκαιος διὰ νὰ ὑπάρξῃ εἰρήνη.

Ἄλλὰ ὁ Χριστὸς ἀνέστη ἐκ τῶν νεκρῶν καὶ ἀπέδειξε καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον τὴν ἀδυναμίαν τοῦ θανάτου νὰ ἐπικρατήσῃ καὶ νὰ ἐπιφέρῃ σταθερὰν μεταβολὴν εἰς τὸν κόσμον. Αἱ δημιουργούμεναι διὰ τοῦ θανάτου καταστάσεις εἶναι ἀναστρέψιμοι, διότι, παρὰ τὰ φαινόμενα, εἶναι προσωριναί, δὲν ἔχουν ρίζαν καὶ ἱκμάδα, ἐνῶ ἀοράτως παρῶν εἶναι ὁ πάντοτε νικήσας τὸν θάνατον Χριστὸς.

Ἡμεῖς, οἱ ἔχοντες τὴν ἐλπίδα μας εἰς Αὐτόν, πιστεύομεν ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς ζωῆς ἀνήκει εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ Ζωὴ καὶ ἡ Ἀνάστασις προσφέρονται ὑπὸ τοῦ πατήσαντος τὸν θάνατον καὶ τὴν ἰσχύν αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς Αὐτὸν μόνον καὶ εἰς τὴν διδασκαλίαν Του ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἐλπίζῃ. Ἡ πίστις

εἰς τὸν Χριστὸν ὁδηγεῖ εἰς τὴν Ἀνάστασιν, εἰς τὴν Ἀνάστασιν πάντων ἡμῶν, ἡ πίστις καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς διδασκαλίας Του εἰς τὴν ζωὴν μας ὁδηγοῦν εἰς τὴν σωτηρίαν πάντων ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων μας ἐν τῷ κόσμῳ.

Ἀδελφοὶ καὶ τέκνα,

Τὸ μήνυμα τῆς Ἀναστάσεως, ἡ ὑπέρβασις αὐτῆ τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας, εἶναι τὸ κήρυγμα τῆς ζωῆς ἔναντι τῆς φθορᾶς τοῦ κόσμου καὶ τῆς περιπετείας τῶν ἀνθρωπίνων, καὶ εἰς αὐτὸ προσκαλοῦμεν ἀπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἡμεῖς ὁ ἐλέω Θεοῦ Προκαθημένους τῆς ἐν ἀληθείᾳ Ὁρθοδόξου ἀγάπης, πάντα ἀνθρώπων εἰς γνώσιν καὶ βίωσιν, φρονούντες ὅτι μόνον δι' αὐτοῦ θὰ ἐπανευρεθῇ ἡ «κλαπείσα» ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης συγχύσεως «ἐλπίς ἡμῶν» καὶ τοῦ κόσμου παντός.

Εἶθε τὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως νὰ φωτίζῃ τὰς καρδίας ὅλων διὰ νὰ χαίρωνται ὁμοῦ μετὰ τῶν συνανθρώπων των ἐν ἀγάπῃ, εἰρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ ἐν τῷ Υἱῷ καὶ Λόγῳ τοῦ Θεοῦ, ὁ Ὅποιος εἶναι τὸ Φῶς τοῦ κόσμου, ἡ Ἀλήθεια καὶ ἡ Ζωή.

Αὐτῷ μόνῳ, τῷ Ἀναστάντι ἐκ νεκρῶν Κυρίῳ τῆς δόξης, τῷ «ζωῆς κυριεύοντι καὶ θανάτου δεσπόζοντι», τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ τοῖς «ἐν τοῖς μῆμασι ζωὴν χαρίζομένῳ», ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ εὐχαριστία. Ἀμήν.

Φανάριον, Ἁγιον Πάσχα βιέ
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρὸς
Χριστὸν Ἀναστάντα
εὐχέτης πάντων ὑμῶν

Συνέχεια στὴ σελ. 17

Ὁ Λάζαρος τῆς παραβολῆς, ἔκανε ὑπομονὴ στίς δοκιμασίες του, γι' αὐτὸ καὶ σώθηκε. Ἐκανε ὑπομονὴ καθ' ὅλη τὴν διάρκεια τῆς ζωῆς του. Δέν κάμφθηκε οὔτε μιά στιγμή. Ἐκανε ὑπομονὴ μέχρι τὸ τέλος τῆς ζωῆς του. Αὐτὸ πρέπει λίγο νὰ τὸ προσέξουμε. Ἐάν ὁ Λάζαρος στο τέλος τῆς ζωῆς του ἀγανακτοῦσε, ἔκανε τὴν ὑπομονὴ του καὶ ἔλεγε λόγια ἐναντίον τοῦ πλουσίου καὶ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ, θὰ ἔκανε τὸν Παράδεισο, θὰ πήγαιναν κόποι τόσων χρόνων χαμένοι.

Ἀντίθετα ὁ πλούσιος, ἐάν στο τέλος τῆς ζωῆς του, καταλάβαινε τὸ λάθος του καὶ ζητοῦσε συγχώρεση ἀπὸ τὸν Θεό, ὁ Θεὸς μὲ τὴν μεγάλη Του ἀγάπη θὰ τὸν συγχωροῦσε. Ὁ Θεὸς θὰ κρίνει τὸν ἄνθρωπο ἀνάλογα μὲ τίς πράξεις του, καθ' ὅλη τὴν διάρκεια τῆς ζωῆς του, ἀλλὰ κυρίως ἀνάλογα μὲ τὸ πῶς θὰ βρεῖ τὸν ἄνθρωπο τὴν ὥρα τοῦ θανάτου του. Ὁ ληστής στὸν σταυρό, μιά ζωὴ ἐγκληματοῦσε. Ἡ μιά στιγμή ὁμως λίγο πρὶν πεθάνει, πού ζητήσε συγχώρεση ἀπὸ τὸν Ἐσταυρωμένο Ἰησοῦ, τοῦ χάρισε τὸν Παράδεισο.

Οἱ Πατέρες τονίζουν πολὺ τὴν ἀγωνία πού θὰ πρέπει νὰ μᾶς διακατέχει γιὰ τὴν κατάστασι στὴν ὁποία θὰ βρισκόμαστε στο τέλος τῆς ζωῆς μας. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Ἐκκλησία καθημερινὰ προσεύχεται: «Χριστιανὰ τά τέλη τῆς ζωῆς ἡμῶν...». Γιατί εἶναι ἀλήθεια αὐτὸ πού λέει τὸ Εὐαγγέλιο ὅτι «ὁ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται». Θὰ σωθεῖ μόνον αὐτός, πού θὰ ὑπομείνει μέχρι τὸ τέλος. Ἐάν κάνει κάποιος γιὰ χρόνια ὀλόκληρα ὑπομονὴ σὲ κάποιον πειρασμό, καὶ κάποια στιγμή χάσει τὴν ὑπομονὴ του καὶ πει: «Θεέ μου, ἔκανα τόσα χρόνια ὑπομονή, δέν ἀντέχω ἄλλο» καὶ τὰ δώσει ὅλα μιά κλωτσιά, τότε δυστυχῶς ἔχασε τὸ παιχνίδι. Πῆγαν κόποι

πολλῶν χρόνων χαμένοι. Διότι εἶναι ἀληθινὸς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ: «Ὁ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται». Ἡ ὑπομονὴ μέχρι τὸ τέλος εἶναι αὐτὴ πού θὰ μᾶς χαρίσει τὴν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Σεβασμιώτατε. Ἡ ἀγία μας Ἐκκλησία, τώρα στο τέλος τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, προβάλλοντας ὡς παράδειγμα πρὸς ἀποφυγὴν τὴν σκληρόκαρδη καὶ ὑλόφρονα ἕως τέλους τακτικὴ τοῦ πλουσίου, καὶ παράδειγμα πρὸς μίμησι τὴν ὑπομονὴ καὶ καρτερικότητα ἕως τέλους τοῦ Λαζάρου, μᾶς καλεῖ, ἐάν ὁμοιάζει ἡ συμπεριφορὰ μας μὲ αὐτὴν τοῦ πλουσίου, ἔστω τώρα τὴν ὑστατὴ στιγμή, νὰ ἀλλάξουμε πορεία. Καὶ ἐάν ὁμοιάζει μὲ τὴν συμπεριφορὰ τοῦ Λαζάρου νὰ ὑπομείνουμε μέχρι τὸ τέλος τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, καὶ κατ' ἐπέκτασιν τῆς ζωῆς μας, μὲ καρτερικότητα. Δίνει λοιπὸν ἡ Ἐκκλησία μας ἐλπίδα στὸν ἄνθρωπο πού δέν ἔκανε καθόλου ἀγώνα τὴν Μεγάλῃ Τεσσαρακοστῇ, νὰ ἀρχίσει ἔστω καὶ τώρα, στο τέλος. Συνιστᾷ παράλληλα στὸν ἀγωνιστῇ, πού ἀγωνίστηκε ὅλη τὴν Μεγάλῃ Τεσσαρακοστῇ, νὰ μὴ χάσει τὴν ὑπομονὴ του καὶ πᾶνε οἱ κόποι του χαμένοι, καὶ νὰ ἀγωνιστεῖ ἕως τέλους.

Ἐάν λοιπὸν πορευθοῦμε ἔτσι, τότε θὰ ἀκούσουμε ὅλοι μὲ χαρὰ τὸ βράδυ τῆς Ἀναστάσεως, πρῶτοι καὶ δεύτεροι, πλούσιοι καὶ πένητες, ἐγκρατεῖς καὶ ῥάθυμοι, τὸν κατηχητικὸ λόγο τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου πού λέει: «Εἴ τις ἔκαμε νηστεύων, ἀπολανέτω νῦν τὸ δηνάριον... Εἴ τις εἰς μόνῃν ἔφθασε τὴν ἐνδεκάτην, μὴ φοβηθῇ τὴν βραδύτητα. Φιλότιμος γὰρ ὢν ὁ δεσπότης, δέχεται τὸν ἔσχατον καθάπερ καὶ τὸν πρῶτον.... Οὐκοῦν, εἰσέλθετε πάντες εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου ἡμῶν.» Ἀμήν.

ΨΗΛΑΦΩΝΤΑΣ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ

Αρχιμ. Χρυσοστόμου Χρυσόπουλου

Ο χρόνος μᾶς ἀγκαλιάζει ὅλους, θέλουμε δὲν θέλουμε. Ἄλλοτε αὐτός ὁ ἐναγκαλισμός εἶναι πολύ δυνατός καὶ γίνεται ἄγχος, ἄλλοτε πολύ χαλαρός καὶ ἀποβαίνει σέ παραίτηση. Ὅσο καὶ νὰ μὴν τό θέλουμε συμπορευόμαστε νοερά μαζί καὶ κάνει τὰ γεγονότα χαρές, λύπες, εὐτυχίες, ἀποτυχίες.

Ἐπιθυμοῦμε ἄλλες φορές νὰ συνθηκολογήσουμε μαζί του, νὰ μείνουμε ἀγέραστοι χωρὶς ρυτίδες καὶ ἄσπρα μαλλιά, χωρὶς νὰ μᾶς ὑπενθυμίζει πράξεις καὶ λόγια πού δὲν μᾶς τιμοῦν ἢ πού μᾶς λυποῦν. Ἡ ἡλικία μας εἶναι ὁμως ὁ πιστότατος καὶ ἀκαταπόνητος ὑπάλληλός του καὶ κανενός εἶδους ἐκχειρία δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιτευχθεῖ. Δὲν σταματάει δὲν φεύγει, δὲν παραδίδεται. Τί κρίμα!

Εἶναι ὁ ἀκαταμάχητος καὶ παντοδύναμος ἀντίμαχος μας. Μιά ἀπότομη κίνηση στήν παλαιστρα τῆς ζωῆς καὶ θά μᾶς ρίξει κάτω, θά μᾶς νικήσει, θά μᾶς ἀφανίσει. Ἐξαρτᾶται πλέον ἀπὸ τὴν διάθεσή μας, τὴν προσπάθειά μας, τὴν ἐτοιμότητά μας, ἂν θά εἶναι καὶ ἀήττητος.

Περικλείει μέσα του τὴν ἱστορία ἀτόμων καὶ λαῶν καὶ διεκδικεῖ τὴν μοναδικότητα καὶ τὴν ἀποκλειστικότητα. Ἔχει λησμονήσει πρὸ πολλοῦ ὅτι ὑπάρχει γιὰ νὰ ἐξυπηρετεῖ καὶ ὄχι γιὰ νὰ καταδυναστεύει τοὺς ἀνθρώπους. Ἀδιαφορεῖ γιὰ τὸ ὅτι ἐκείνοι εἶναι τὸ κυρίαρχο στοιχεῖο τῆς ζωῆς καὶ ὄχι αὐτός. Τὰ πρόσωπα εἶναι ἐκεῖνα πού καταγράφουν καὶ περιγράφουν τὴν ἱστορία, λέξη πρὸς λέξη, πράξη πρὸς πράξη.

Ὀριοθετεῖ ὁ χρόνος τὸ μέλλον, περιγράφει τὸ παρελθόν καὶ ἀνάμεσά τους στέκεται τὸ παρόν πού κάθε στιγμή του εἶναι μέλλον καὶ κάθε λεπτό του γίνεται παρελθόν. Ἡ στασιμότητα γι' αὐτόν εἶναι ξένη. Τρέχει καὶ διασχίζει τὰ πελάγη τῆς ἱστορίας ἀφήνοντάς την πίσω του ἀφρισμένη μέ τὰ κύματα τῶν πεπραγμένων μας. Εἶναι τὰ θετικά πού τὰ βλέπουμε μέ ρομαντισμό καὶ τ' ἀρνητικά πού τὰ ἀντικρίζουμε μέ ἀποτροπιασμό.

Ἄς ἀπομυθοποιήσουμε, ὡς χριστιανοί, τὸν τρομερό ρόλο τοῦ χρόνου στήν ζωὴ μας. Μέ τὴν βιωτὴ μας νὰ τοῦ ἀποδείξουμε τὴν πίστη μας, ὅτι θά ὑπάρχουμε καὶ ὅταν ἀκόμη μᾶς ἀφήσει ἀναγκαστικά κατὰ τὸν βιολογικό μας θάνατο. Μέ στόχους σωστούς καὶ δράσεις σοβαρές νὰ τοῦ ἀποδείξουμε ὅτι ἄλλοῦ εἶναι ὁ προορισμός μας καὶ ἄλλη διάστασή του ἐπιζητοῦμε, τὴν αἰωνιότητα. Ἄς φανεῖ κάποτε ὅτι δὲν εἴμαστε ἄτομα, ἀλλὰ ἄνθρωποι, ψυχές καὶ ὄχι σώματα, ὀνόματα καὶ ὄχι νοῦμερα. Δὲν θά πάψει βέβαια νὰ ὑπάρχει, ἀλλὰ τουλάχιστον δὲν θά εἶναι ὁ ἀντίπαλός μας. Θά τὸν βλέπουμε κατὰματα, γιατί δὲν θά τὸν φοβόμαστε. Κάθε ματιά μας θά εἶναι ἀρετὴ, θά εἶναι διάθεση ἐλπίδας καὶ αἰσιοδοξίας. Μόνο τότε καὶ ἔτσι θά διατηρηθοῦμε ἀλώβητοι ἀπὸ τὴν μανία του καὶ ἄς φιλοδοξεῖ νὰ παρουσιάζεται ὡς ὁ ρυθμιστὴς τῆς ζωῆς μας. Ὅταν οἱ χτύποι τῆς καρδιᾶς γίνονται οἱ ἀντίστοιχοι τοῦ ρολογιοῦ τῆς ζωῆς, τότε ὁ χρόνος ἀποκτᾶ τὴν ἀγαπητικὴ καὶ δοτικὴ διάστασή του.

Ὁ χρόνος ἀνταγωνίζεται μέ τὰ ἔργα μας, μέ τὸν ἑαυτό μας, μέ τὴν ζωὴ μας. Ἄλλοῦ νικᾷ καὶ ἄλλοτε ἠττᾶται. Ἡ ἐκβαση τοῦ ἀγῶνα εἶναι θέμα πνευματικότητας, γνήσιας ὀρθόδοξης καὶ ἐμπρακτῆς. Χωρὶς ἀκρότητες καὶ ἀκτιβισμούς ἄς δοῦμε μέ τὴν ἱκανοποίηση τῆς ἀγαθῆς μας συνειδήσεως καὶ ὄχι μέ τὸ βάρος τῶν κακῶν πράξεων μας.

ΑΠΟ ΤΟ ΓΕΡΟΝΤΙΚΟ

Ἔλεγε κάποιος γέροντας:

- Σὲ κάθε ἔργο πού πρόκειται νὰ κάνεις, λέγε πάντα: «Ἄν μ' ἐπισκεφθεῖ τώρα δὲ ὁ Θεός, τί γίνεται;»

Καὶ πρόσεξε τί θὰ σοῦ ἀποκριθεῖ ὁ λογισμός. Ἄν σὲ κατακρίνει, σταμάτησε ἀμέσως καὶ ματαίωσε τὸ ἔργο πού ἔπιασες. Καταπίασου μέ ἄλλο, πού θὰ τὸ τελειώσεις μέ σιγουριά. Γιατὶ ὁ πνευματικὸς ἐργάτης πρέπει νὰ εἶναι κάθε ὥρα ἔτοιμος νὰ τραβήξει τὸ δρόμο του (πρὸς τὴν αἰωνιότητα). Εἴτε λοιπὸν κάθεσαι στὸ ἐργόχειρο εἴτε βαδίζεις στὸ δρόμο εἴτε τρῶς, τοῦτο λέγε πάντα μέσα σου: «Ἄν αὐτὴ τὴ στιγμή μὲ καλέσει ὁ Θεός, τί γίνεται;» Βλέπε ὕστερα τί ἀπάντηση σοῦ δίνει ἢ συνειδήσή σου καὶ κάνε χωρὶς χρονοτριβὴ ὅ,τι σοῦ λέει. Θέλοντας πάλι νὰ μάθεις ἂν ἐλεήθηκες, ξαναρῶτησε τὴ συνειδήσή σου. Καὶ μὴ σταματήσεις νὰ ρωτᾷς, ὥσπου νὰ πληροφορηθεῖ ἡ καρδιά σου καὶ νὰ σοῦ πεῖ ἢ συνειδήσή σου: «Πιστεύουμε ὅτι ὀπωσδήποτε ἢ εὐσπλαχνία τοῦ Θεοῦ θὰ μᾶς ἐλεήσει». Πρόσεχε ὁμως, μήπως ἡ καρδιά σου λέει αὐτὸ τὸ λόγο μέ δισταγμό. Γιατὶ κι ἂν ἀκόμα ἔχει ἐπιφυλακτικότητα ἴσαμε μία τρίχα, τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ εἶναι μακριὰ ἀπὸ σένα.

ΤΙΑΛΕΙΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟΝ

«Ο ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ»

Θυμηθεῖτε ἅγιοι ἀδελφοί καὶ ἀναγνώστες τοῦ «Λειμωναρίου» τὸ Γηροκομεῖο μας

«Ο ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ»

καὶ τοὺς ἀνθρώπους πού φιλοξενοῦνται καὶ περιθάλπονται ἐκεῖ. Ἡ ἐνθύμισή σας θά τοὺς δώσει χαρὰ καὶ ζεστασιάκαὶ ζεστασιά.

Τὸ χρέος τῆς ἀγάπης μας πρὸς τὸν συνάνθρωπο, ἄς μὴν περιορίζεται μονάχα στὶς γιορτές, ἀλλὰ νὰ μένει ἀνεξάντλητο.

ΕΚ ΤΟΥ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟΥ

ΑΠΟ ΤΟ ΥΣΤΕΡΗΜΑ

ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΣΣΕΥΜΑ

Δωρεές προς τὸ Τιάλειον Ἐκκλησιαστικὸν Γηροκομεῖον Κοζάνης «Ἅγιος Παντελεήμων», εἶτε χρηματικές, εἶτε σέ εἶδη καὶ γεύματα, προσέφεραν εὐγενῶς:

♦ 3000 λίτρα πετρέλαιο θέρμανσης ἀπὸ τὴν ΑΓΠΟ-ΣΤΟΛΗ / IOCC (International Orthodox Christian Charities) 'GIVE FOR GREECE II'. -Περιφέρεια Δυτικῆς Μακεδονίας. ♦ ΤΕΙ Δυτικῆς Μακεδονίας. ♦ Δήμος Κοζάνης. ♦ Ἑλληνικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς Τμήμα Κοζάνης. ♦ Ἀθανάσιος Κουκουτάρης προσφορά διαφόρων προϊόντων τῆς εταιρίας ALFA. ♦ Φιλοπρόδοτος Σύλλογος Κοζάνης. ♦ Πολιτιστικὸς Σύλλογος Λευκόβρυσης. ♦ Πρότυπος Πολιτιστικὸς Σύλλογος Ζ.Ε.Π. Κοζάνης. ♦ Σύλλογος Ἑπαιρωτῶν Κοζάνης. ♦ 12ο Δημοτικὸ Σχολεῖο Κοζάνης. ♦ Δημοτικὸ Σχολεῖο Δρεπάνου. ♦ 15ο Νηπιαγωγεῖο Κοζάνης. ♦ Χάρης Κάτανας, Βουλευτὴς Κοζάνης ἐπίσκεψη καὶ προσφορά ἀμνοερπιῶν καὶ ἀρτοποιημάτων. ♦ Ἀλεξάνδρα Μαρκοπούλου ♦ Κωσταρέλλη κάτοικος Ἀθηνῶν 500 εὐρώ στὴ μνήμη πολυαγαπημένου συζύγου Πάτροκλου Μαρκόπουλου μὲ τὴν συμπλήρωση 4 ἐτῶν ἀπὸ τὴν ἐκδημία του. ♦ Νικόλαος Τσουμῆς 500 εὐρώ εἰς μνήμη τοῦ πατέρα του Γεωργίου. ♦ Ἀλεξάνδρα Μαρκοπούλου-Κωσταρέλλη κάτοικος Ἀθηνῶν 400 εὐρώ στὴ μνήμη πολυαγαπημένου καὶ ἀξέχαστου συζύγου Πάτροκλου Μαρκόπουλου μὲ τὴν εὐκαιρία τῶν ἑορτῶν τῶν Χριστουγέννων. ♦ Ἀλεξάνδρα Μαρκοπούλου-Κωσταρέλλη κάτοικος Ἀθηνῶν 100 εὐρώ ἀντὶ στεφάνου στὴ μνήμη τῆς πολυαγαπημένης φίλης καὶ κουμπάρας Δώρας Ἰω. Διούρα. ♦ Σωματεῖο Σανδαλοποιῶν καὶ ἐτοιμῶν ὑποδημάτων «Ἅγιος Ἰωάννης Θεολόγος» 400 εὐρώ. ♦ Ἱερεὺς Δημήτριος Τσιανάκας 300 εὐρώ. ♦ Δωρεὰ 250 εὐρώ εἰς μνήμη τῶν γονέων Ἰωάννου καὶ Ἰφιγενείας Δρίζη ἀπὸ τὰ Παιδιά τους. -Ἐλένη Μούρτζου 200 εὐρώ εἰς μνήμη τοῦ συζύγου της Κων/νου Μούρτζου γιὰ τὸ 3ετὴς μνημόσυνό του. ♦ Ἱερεὺς Ἰωάννης Βατᾶλης 200 εὐρώ. ♦ Ἐλένη Παπανικολάου 200 εὐρώ. ♦ Δωρεὰ 250 εὐρώ εἰς μνήμη τῶν γονέων Ἰωάννου καὶ Ἰφιγενείας Δρίζη ἀπὸ τὰ Παιδιά τους. ♦ Ἡ Επιτροπὴ Γηροκομεῖου τῆς Ὀμάδας Συνεργασίας τοῦ Σώματος Ἑλληνικοῦ Ὁδηγισμοῦ δωρεὰ 150 εὐρώ γιὰ γεῦμα γερόντων λόγῳ τῶν ἑορτῶν. ♦ Ἱερός Ναὸς Προφήτη Ἡλία Κοζάνης (Ψηλὸς Ἀηλιάς), ὁ Πρόεδρος, τὰ Μέλη καὶ οἱ Προσκυνητὲς δωρεὰ 150 εὐρώ γιὰ γεῦμα γερόντων. ♦ Φιλοπροοδευτικὸς Σύλλογος Σαμαριναίων Κοζάνης 150 εὐρώ. ♦ Ἡ ἀδελφὴ Ἐλένη Μακρῆ καὶ τὰ ἀνήψια Παναγιώτης καὶ Νικόλαος δωρεὰ 150 εὐρώ εἰς μνήμη τῆς πολυαγαπημένης μας ἀδελφῆς καὶ θείας Φρειδερίκης Δαδαμόγια μὲ τὴν συμπλήρωση ἑξαμήνου ἀπὸ τὸν θάνατό της. ♦ Εὐδοξία Κορωνίδου 150 εὐρώ εἰς μνήμη τῶν γονέων της Γεωργίου καὶ Παρέσης καὶ τοῦ υἱοῦ της Παναγιώτου. ♦ Πολιτιστικὸς Σύλλογος «Πλατάνια» Κοζάνης 110 εὐρώ γιὰ γεῦμα γερόντων τὴν 1/5/15. ♦ Φιλόπτωχος Ἀδελφότης Κυριῶν Βελβεντοῦ «Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ» 100 εὐρώ. ♦ Εὐαγγελία Μαλούτα 100 εὐρώ γιὰ γεῦμα γερόντων εἰς μνήμη τῆς ἀδερφῆς της Ἀναστασίας Μαλούτα γιὰ τὴν συμπλήρωση 2 χρόνων ἀπὸ τὸ θάνατό της. ♦ Ἀρχιμ. Αὐγουστίνος Μύρου 100 εὐρώ εἰς μνήμη π. Γεωργίου Μύρου. ♦ Οἰκογένεια Ἀλεξίου Δ. Κόμπου 100 εὐρώ γιὰ γεῦμα γερόντων εἰς μνήμη τοῦ

πολυαγαπημένου θεοῦ μας Μανώλη Κόμπου. ♦ Οἰκογένεια ἱερέως Ἡλία καὶ πρεσβυτέρας Καλλιόπης Κοντοῦ 100 εὐρώ εἰς μνήμη γονέων καὶ ἀδελφῶν. ♦ Οἰκογένεια Ντίνας Καρακάση-Γρηγορίου Τσουγιάννη 100 εὐρώ εἰς μνήμη τῆς ἀλησμόνητης καὶ ἀγαπημένης ἑξαδέλφης Ἀγάπης Μπέλλου. ♦ Μάρκος Γκάγκαλης 100 εὐρώ εἰς μνήμη Ἑλένης Πατιᾶ καὶ Θωμᾶ Γκατζαβέλη. ♦ Αἰκατερίνη Γκάγκαλη 100 εὐρώ εἰς μνήμη Ἑλένης Πατιᾶ καὶ Θωμᾶ Γκατζαβέλη. -Οἰκογένεια Λεωνίδα καὶ Ἄννας Τσακιρίδου 100 εὐρώ ἀντὶ στεφάνου εἰς μνήμη Γεωργίου Σαλακίδη. ♦ Οἰκογένεια Ξενοφώντος καὶ Μαρίας Γκλούμπου 100 εὐρώ εἰς μνήμη τῆς μητέρας καὶ γιαιγιάς Στέλλας Γκλούμπου. ♦ Οἱ Κυρίες τῆς Φιλοπτώχου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου Κοζάνης 100 εὐρώ εἰς μνήμη Ἀγάπης Μπέλλου. ♦ Ἄννα Κυρατσοῦ 100 εὐρώ εἰς μνήμη τοῦ συζύγου της Χρήστου. ♦ Νικόλαος Στύλας 100 εὐρώ γιὰ γεῦμα γερόντων. ♦ Ἀρτοποιεῖα «Ἀφοὶ Κακλίδη» 100 εὐρώ. ♦ Σοφία Σεμερτζίδου 100 εὐρώ. ♦ Οἰκογένεια Ἰωάννου Πάλλα 100 εὐρώ εἰς μνήμη συμπεθέρας Μαρίας Γιάκου. ♦ Ἐλένη Δίκου 100 εὐρώ εἰς μνήμη τῆς μητέρας της Εὐγενείας Δίκου. ♦ Δήμητρα Καρακώστα ἀπὸ Ἀθήνα 100 εὐρώ εἰς μνήμη τῆς μητέρας της Αἰκατερίνης Καρακώστα. ♦ Ἡ Παρέα τοῦ Δημητρίου Χατζηγιαννάκη 70 εὐρώ εἰς μνήμη Εὐαγγελίας Χατζηγιαννάκη. ♦ Δωρεὰ 60 εὐρώ εἰς μνήμη τοῦ ἀγαπητοῦ φίλου Δημητρίου Γκατζιούρα ἀπὸ τὴν Παρέα του. ♦ Ἡλίας καὶ Πασχάλης Βασάδης 50 εὐρώ ἀντὶ στεφάνου εἰς μνήμη τῆς φίλης Εὐτυχίας Βόμβα. ♦ Οἰκογένεια Κων/νου Στύλλου-Ρούλας Καραλάζου 50 εὐρώ εἰς μνήμη τῆς ἀγαπημένης συμμαθήτριας καὶ φίλης Ἀγάπης Μπέλλου. ♦ Ἀλέξανδρος Σακελλάριος 50 εὐρώ εἰς μνήμη τῶν γονέων τοῦ Ἄντωνιου Ἱερομονάχου καὶ Εὐαγγελίας πρεσβυτέρας Σακελλάριου. ♦ Σωτήριος Πίσπας 50 εὐρώ εἰς μνήμη Στυλιανῆς Στοῦκη. ♦ Ἀθανάσιος Θεοδοσιάδης 50 εὐρώ εἰς μνήμη τοῦ ἀδερφοῦ του Γεωργίου Θεοδοσιάδη. ♦ Οἰκογένεια Θεμιστοκλῆ Δουζένη 50 εὐρώ. ♦ Φανή Μυλωνά-Παφίλη 50 εὐρώ εἰς μνήμη τοῦ συζύγου της Νικολάου. ♦ Π.Σ.Σ. Τηλεπικοινωνιῶν Ὀμίλου Ο.Τ.Ε. Περιφερειακὸ Τμήμα Κοζάνης 50 εὐρώ εἰς μνήμη τῆς συναδέλφου Δέσποινας Καραλιώτα. ♦ Κων/νος καὶ Αἰκατερίνη Πατρίκου 50 εὐρώ εἰς μνήμη Ἑλένης Πατιᾶ. ♦ Ἀθηνᾶ Σιόζιου 50 εὐρώ εἰς μνήμη τῶν γονέων της. ♦ Λάζαρος Καρακώτας 20 εὐρώ. ♦ Ἱερός Ναὸς Ἁγίας Κυριακῆς Σερβίων 700 εὐρώ. ♦ Ἱερός Ναὸς Ἁγίου Νικολάου Κοζάνης 600 εὐρώ. ♦ Ἱερός Ναὸς Ἁγίας Τριάδος Δρεπάνου 600 εὐρώ. ♦ Ἱερός Ναὸς Ἁγίου Δημητρίου Ἁγίου Δημητρίου 600 εὐρώ. ♦ Ἱερός Ναὸς Κοιμήσεως Θεοτόκου Βελβενδοῦ 500 εὐρώ. ♦ Ἱερός Ναὸς Ἁγίων Ἀναργύρων Κοζάνης 500 εὐρώ. ♦ Φιλόπτωχο Ταμεῖο Ἱεροῦ Ναοῦ Κοιμήσεως Θεοτόκου Βελβεντοῦ 500 εὐρώ. ♦ Ἱερός Ναὸς Ἁγίου Νικολάου Λευκόβρυσης 400 εὐρώ. ♦ Ἱερός Ναὸς Γεννεσίου τῆς Θεοτόκου Πλατανορέυματος 400 εὐρώ. ♦ Ἱερός Ναὸς Ἁγίου Ἀθανασίου Κοζάνης 400 εὐρώ. ♦ Ἱερός Ναὸς Ἁγίου Γεωργίου Μεσιανῆς 400 εὐρώ. ♦ Ἱερός Ναὸς Ἁγίου Νικολάου Λιβαδεροῦ 370 εὐρώ. ♦ Ἱερός Ναὸς Ἁγίων Κων/νου καὶ Ἑλένης Καπνοχωρίου 300 εὐρώ. ♦ Ἱερός Ναὸς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος Βατεροῦ 300 εὐρώ. ♦ Ἱερός Ναὸς Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Βαθυλάκκου 200 εὐρώ. ♦ Ἱερός Ναὸς Ἁγίου Γεωργίου

Αιανής 200 ευρώ. ♦ Ίερός Ναός Αγίου Νικολάου Γουλών 200 ευρώ. ♦ Ίερός Ναός Αγίου Παντελεήμονος Καλαμιάς 200 ευρώ. ♦ Ίερός Ναός Αγίου Δημητρίου Κενιού 200 ευρώ. ♦ Ίερός Ναός Παναγίας Βλαχερνών Τετραλόφου 200 ευρώ. ♦ Ίερός Ναός Τιμίου Προδρόμου Λευκοπηγής 200 ευρώ. ♦ Ίερός Ναός Αγίου Γεωργίου Πολυμύλου 183 ευρώ. ♦ Ίερός Ναός Αγίου Δημητρίου Σκήτης 150 ευρώ. ♦ Ίερός Ναός Αγίου Διονυσίου Βελβεντού 125 ευρώ. ♦ Ίερός Ναός Αγίου Δημητρίου Μεταξά 100 ευρώ. ♦ Ίερός Ναός Παμμεγίστων Ταξιαρχών Βαθυλάκκου 100 ευρώ. ♦ Ίερός Ναός Αγίου Νικολάου Κρόκου 100 ευρώ. ♦ Ίερός Ναός Αγίου Γεωργίου Πρωτοχωρίου 100 ευρώ. ♦ Ίερός Ναός Τιμίου Προδρόμου Ρυμνίου 100 ευρώ. ♦ Ίερός Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου Έλάτης 100 ευρώ. ♦ Φιλόπτωχο Ταμείο Ένορίας Βατερού προσφορά γεύματος. ♦ Σωματείο Λευκοσιδηρουργών και Ύδραυλικών Κοζάνης προσφορά πλουσίου γεύματος την 26/12/14. ♦ Νικόλαος Παπαδόπουλος προσφορά γεύματος εις μνήμη Βασιλείου Θεοδωρίδη. ♦ Οικογένεια Ζήνωνος Γκρίμπα και Οικογένεια Δημητρίου και Καίτης Γκρίμπα-Κολέτσα προσφορά γεύματος εις μνήμη τής πολυαγαπημένης θείας Φανής Γκρίμπα-Ζαφειράκη. ♦ Τσουμπλέκας Νίκος και Αικατερίνη προσφορά γεύματος εις μνήμη τής μητέρας τους Χιονίας. ♦ Σταυρούλα Δουγαλή προσφορά γεύματος εις μνήμη τών γονέων της Γεωργίου και Παρθένας. ♦ Οικογένεια Άναστασίας Ζησοπούλου-Δουγαλή προσφορά γεύματος εις μνήμη τών γονέων και παππούδων τους Γεωργίου και Παρθένας. ♦ Οικογένεια Έλένης Κεντεποζίδου προσφορά γεύματος εις μνήμη τών γονέων και παππούδων τους Γεωργίου και Παρθένας. ♦ Οικογένεια Ήλια Ταρτάρα προσφορά γεύματος την 15/2/15 υπέρ ψυχών. ♦ Οικογένεια Βασιλικής Σάββα προσφορά γεύματος την 14/2/15 εις μνήμη του συζύγου και πατέρα Γεωργίου Σάββα για τό έτήσιο μνημόσυνό του. ♦ Μιχαήλ Φιλημέγκας προσφορά γεύματος. ♦ Μαρία Σιαλβέρα προσφορά γεύματος εις μνήμη Μιχαήλ Λάκκα. ♦ Προσφορά γεύματος εις μνήμη Άντωνίου Πίτα. -Δημοτικό Σχολείο Χαρισίου Μούκα επίσκεψη, ψυχαγωγία και προσφορά γεύματος. ♦ Οικογένεια Ζήση Πίτση προσφορά γεύματος εις μνήμη τής εξαδέλφης του Μαρίας Άμπάζη. ♦ Οι Έξαδέλφες προσφορά γεύματος εις μνήμη Μαρίας Άμπάζη. ♦ Αικατερίνη και Βασιλική Σιαλβέρα (Μέντηκα) προσφορά γεύματος εις μνήμη του παππού τους Νικολάου Σιαλβέρα (Μέντηκα). ♦ Παναγιώτα Γεωργανάκη προσφορά γεύματος εις μνήμη του συζύγου της Γεωργίου. ♦ Δημήτριος Γκούντας προσφορά γεύματος εις μνήμη τής συζύγου του Βασιλικής Γκούντα. ♦ Κλεάνθης Καραβαγγέλας προσφορά γεύματος. ♦ Βάια Γεωργιάδου προσφορά γεύματος εις μνήμη τών γονέων της. ♦ Ίωάννης Χαμιζίδης προσφορά γεύματος. ♦ Μουσικό Σχολείο Σιάτιστας προσφορά γεύματος. ♦ Κτήμα 'Καραφάκι' προσφορά γεύματος. -Μουσικό Σχολείο Σιάτιστας προσφορά γεύματος. ♦ Οικογένεια Ζήση Πίτση προσφορά γεύματος εις μνήμη του αδερφού Γεωργίου Παγούνη. ♦ Οικογένεια Ζήση Πίτση προσφορά γεύματος την 3/4/15 εις μνήμη του φίλου Κων/νου Μανώλα. ♦ Ίερός Ναός Αγίου Νικολάου Προσηλίου και Έλευθέριος Σταμκόπουλος προσφορά τροφίμων. ♦ Ίερός Ναός Αγίου Γεωργίου Αύλων, ιερεύς Θωμάς Μπασδέκης, Βασίλειος Κουτσιάδης, Παρασκευάς Μπόμπας και Άφοι προσφορά λαχανικών και τροφίμων. ♦ Προϊόντα «Γής Βοΐου» προσφορά όσπρίων. ♦ Σύλλογος Πολυτέκνων Κοζάνης προσφορά φρούτων (μήλα και άκτινίδια). ♦ Έργαζόμενοι Συνεργείου Λεβήτων- Στροβίλων και Συγκολλητών ΑΗΣ Καρδιάς προσφορά γάλακτος. ♦ Στέγη

Παιδιού «Ο Άγιος Στυλιανός» επίσκεψη και προσφορά έδεσμάτων. ♦ Όμάδα Συνεργασίας Σώματος Έλληνικού Όδηγισμού επίσκεψη και προσφορά έδεσμάτων και ειδών άτομικής υγιεινής. ♦ Ι.Ε.Κ. Βολτέρος Τμήμα Κομμωτικής περιποίηση και κούρεμα τών γερόντων. ♦ Κ.Α.Π.Η. Κοζάνης επίσκεψη και προσφορά τροφίμων την 16/12/14. ♦ Παιδικός Σταθμός «Μπλέ Μώβ» επίσκεψη και προσφορά έδεσμάτων την 19/12/14. ♦ Χορωδία Καραγιαννίων επίσκεψη και προσφορά τροφίμων την 18/12/14. ♦ Άφοι Βλαγκόφτη προσφορά φρούτων και λαχανικών. ♦ Μουσικό Σχολείο Πτολεμαΐδας προσφορά τροφίμων. ♦ Ίερεύς Θωμάς Μπασδέκης και κός Ευστάθιος Σαββίδης προσφορά λαχανικών. ♦ Σύλλογος Γονέων Δ. Δ. Άγίας Παρασκευής προσφορά τροφίμων. ♦ 3ο Γυμνάσιο Κοζάνης προσφορά τροφίμων, χαρτικών και άπορρυπαντικών. ♦ Δήμητρα Ράμου προσφορά ελαιόλαδου (17 λίτρα) εις μνήμη τής μητέρας της Έλένης Ράμου. ♦ Αλέξανδρος Σακελλάριος προσφορά αύγών εις μνήμη τών γονέων του Άντωνίου Ίερομονάχου και Εύαγγελίας πρεσβυτέρας Σακελλάριου. ♦ Ίερός Ναός Αγίου Ίωάννου του Θεολόγου Καρυδίτσα προσφορά 25 λίτρα λάδι. -Ίερός Ναός Αγίου Άθανασίου Κοζάνης προσφορά 20 λίτρα λάδι. ♦ Ίερό Έξωκκλήσιο Αγίου Χαραλάμπους Κοζάνης προσφορά 30 λίτρα ελαιόλαδο. ♦ Οικογένεια Άναστασίου Παννακίδη προσφορά ρυζόγαλων εις μνήμη του πατέρα Λάζαρου Παννακίδη. ♦ Παναγιώτης Μπαγκατζούνης προσφορά διαφόρων τροφίμων. ♦ Φανός «Πηγάδι τ' Κεραμαριό» προσφορά έδεσμάτων. ♦ Έργαζόμενοι Όρυχείου Νοτίου Πεδίου, Τομέας Διακίνησης Σκληρών Σχηματισμών προσφορά γάλακτος. ♦ Έργαζόμενοι Κύριου Πεδίου Δ.Ε.Η. προσφορά γάλακτος. ♦ Μιχαήλ Κερογλίδης προσφορά 1,5 τόνο πατάτες. ♦ Εύάγγελος Σιακαβάρας προσφορά φρούτων (μήλα) εις μνήμη Δημητρίου, Εύαγγέλου και Αικατερίνης Σιακαβάρα, Χρήστου και Χιονίας Γκιλιούφα. ♦ Σύλλογος «Μακρυγιάννης» προσφορά 25 κιλά φακές. ♦ Βασιλική Γεωργιάδου προσφορά τροφίμων εις μνήμη τής μητέρας της Μαρίας Παπαδοπούλου. ♦ Έλευθερία Τυφλοπούλου και Θωμάς Παπαδόπουλος προσφορά έδεσμάτων. -Χαρίκλεια Ζαραφίδου άρτοποιείο «Άρχοντικό» προσφορά άρτοσκευασμάτων. ♦ Άρτοποιείο «Α. Κύρινας- Β. Βαβλιάρα» προσφορά άρτοσκευασμάτων. ♦ Άθανάσιος Μανακίτσας προσφορά διαφόρων γλυκισμάτων. ♦ Ζαχαροπλαστείο ELITE (Κός Καρακίτσιος) προσφορά γλυκισμάτων. ♦ Ίερεύς Θωμάς Μπασδέκης προσφορά παραδοσιακών ζυμαρικών. ♦ Σοφία Μπουχάρα προσφορά αύγών. ♦ Χριστόφορος Τάκος προσφορά λαχανικών. -Λάζαρος Άθανασιάδης προσφορά πατάτες. ♦ Κων/νος Αϊβαλιώτης προσφορά πατάτες.

Δωρεές προς την Ίερά Μητρόπολη

Σεβ. Μητροπολίτης Ατλάντας κ. Άλέξιος 500 \$
 Ί. Ναός Αγίας Κυριακής Σερβίων 500 €
 Ί. Ναός Αγίας Τριάδος Δρεπάνου 200 €
 Ί. Ναός Τιμίου Προδρόμου Λευκοπηγής 140
 Ί. Ναός Αγίων Κων/νου και Έλένης Κοζάνης 1300 €
 Ί. Ναός Αγίου Νικολάου Λιβαδερού 200 €
 Ί. Ναός Αγίου Άθανασίου Κοζάνης 170 €
 Ί. Ναός Γενεσίου Θεοτόκου Πετρανών 200 €
 Ί. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου Βελβεντού 65 €
 Έλευθέριος Γκοτσίνος 100 €.

Ή Ίερά Μητρόπολη εύχαριστεί θερμά τούς δωρητές και εύχεται τήν παρά του Κυρίου άντιδωρεά και εύλογία.

ΧΡΟΝΙΚΑ ♦ ΕΙΔΗΣΕΙΣ ♦ ΣΧΟΛΙΑ

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΕΡΒΙΩΝ ΚΑΙ ΚΟΖΑΝΗΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Λειτουργική Διακονία:

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σερβίων καί Κοζάνης κ. Παύλος, κατά τό τετράμηνο Ιανουαρίου – Απριλίου 2015, χοροστάτησε, λειτούργησε ή κήρυξε στους Ί. Ναούς:

- ❖ Αγ. Νικολάου Λευκόβρυσης (4/1), Αγ. Γεωργίου Λυγερής (5/1), Τιμ. Προδρόμου Λευκοπηγής (7/1), Αγ. Παρασκευής Κοζάνης (11/1), Αγ. Αθανασίου Κοζάνης (17-18/1), Αγ. Νικάνορα Κοζάνης (25/1), παρεκκλ. Τριών Ίεραρχών Τ.Ε.Ι. Δυτ. Μακεδονίας (29/1), Αγ. Τριάδος Μετοχίου Βελβενδοῦ (30/1), Αγ. Νικολάου Ν. Καρδιάς (1/2), Αγ. Γεωργίου Ξηρολίμνης (2/2), Αγ. Κων/νου & Ἐλένης Μαυροδενδρίου (8/2), Αγ. Χαραλάμπους ὁμών. κοινότητος (10/2), Αγ. Πέτρου & Παύλου Ἰμέρων (11/2), Προφήτου Ἡλιοῦ Κοιλιάδας (15/2), Αγ. Κων/νου & Ἐλένης Κοζάνης (15/3), Παναγίας Φανερωμένης Κοζάνης (17/3) Αγ. Διονυσίου Βελβενδοῦ (22/3), Αγ. Αθανασίου Τρανοβάλλτου (29/3), Αγ. Γεωργίου Πολυμύλου (4/4), Αγ. Γεωργίου Ἀργίλου (22/4) Αγ. Γεωργίου Σερβίων (23/4).

Ἐπίσης ὁ Σεβασμιώτατος:

- ❖ τέλεσε ἐπιμνημόσυνη δέηση στό Στρατιωτικό Κοιμητήριο Κοζάνης (14/2),
- ❖ τήν Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας (1/3) τέλεσε στόν Ί. Καθεδρικό Ναό τοῦ Αγ. Νικολάου Θεία Λειτουργία καί Μνημόσυνο ὑπέρ τῶν Ἐπισκόπων, Πρεσβυτέρων, Διακόνων καί Μοναχῶν, πού διακόνησαν στήν Ί. Μητρόπολή μας, καθώς καί ὑπέρ τῶν Εὐεργετῶν καί Δωρητῶν. Ἀμέσως μετά πραγματοποιήθηκε ἡ Λιτάνευση τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων.
- ❖ λειτούργησε καί τέλεσε τό 40νθήμερο μνημόσυνο τῆς κ. Πετρούλας Φροντιστή στόν Ί. Ν. Αγ. Κων/νου & Ἐλένης Κοζάνης (8/3),
- ❖ τέλεσε τήν ἐξόδιο ἀκολουθία τοῦ ἱερομονάχου Γεωργίου (Μύρου) στόν Ί. Ν. Αγ. Νικολάου Παλαιογρατσάνου (21/3) καθώς καί τό 40νθήμερο μνημόσυνο αὐτοῦ στήν Ί. Μονή Αγ. Νεκταρίου Παλαιογρατσάνου (25/4),
- ❖ χοροστάτησε στήν Δοξολογία γιά τήν ἐπέτειο τῆς ἐθνικῆς παλιγενεσίας στόν Ί. Καθεδρικό Ναό Αγ. Νικολάου & τέλεσε ἐπιμνημόσυνη δέηση (25/3),
- ❖ εὐλόγησε τόν γάμο τῶν Πολυχρόνη Εὐθ. Δόδουρα καί Μαρίας π. Θωμᾶ Παπαδημητρίου στόν Ί. Ν. Αγ. Νικολάου Κρόκου (18/4),

- ❖ κατά τούς **Κατανυκτικούς Ἑσπερινούς** τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς χοροστάτησε στους Ἱερούς Ναούς τῆς Κοζάνης:

1. Αγ. Κωνσταντίνου & Ἐλένης (22/2), ὅπου μίλησε ὁ ἴδιος («Χριστιανισμός καί Ἑλληνισμός»),
2. Αγ. Νικολάου (1/3), μέ ὁμιλητή τόν Ἀρχιμ. Χριστόφορο Ἀγγελόπουλο, Πρωτοσύγκελλο τῆς Ί. Μητροπόλεως («Ἡ ἐλπίδα στόν ἄνθρωπο»),

3. Αγ. Αθανασίου (8/3), μέ ὁμιλητή τόν Πρεσβ. Διογένη Κοντό («Μετάνοια· ὑψηλότερα πασῶν τῶν ἀρετῶν»),
4. Αγ. Δημητρίου (15/3), μέ ὁμιλητή τόν Πρωτοπρ. Χρήστο Δαλαγεώργο («Λειτουργική καί ἱστορική ἐπισκόπηση τῶν ἐορτῶν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ»),
5. Αγ. Νικάνορος (22/3), καί ἀκολούθησε Συναυλία ἀπό τόν Σύλλογο Ἱεροψαλτῶν τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως «Ἰάκωβος ὁ Ναυπλιώτης»,
6. Παναγίας Φανερωμένης (29/3), μέ ὁμιλητή τόν Ἀρχιμ. Νικάνορα Παπανικολάου, Ἠγούμενο Ί. Μονῆς Αγ. Τριάδος Σπαρμοῦ («Γιά νά μήν πάει ἡ νηστεία μας χαμένη»).

- ❖ τέλεσε **Θ. Λειτουργίες τῶν προηγιασμένων Τιμίων Δώρων** στους Ί. Ναούς: Κοσμᾶ Αἰτωλοῦ Ἀκρινῆς (4/3), Αγ. Κυριακῆς Σερβίων (11/3), Αγ. Ἀναργύρων Κοζάνης (20/3),

- ❖ χοροστάτησε κατά τίς **Ἀκολουθίες τῶν Χαιρετισμῶν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου** στους Ί. Ναούς: Κοιμ. Θεοτόκου Βατεροῦ (27/2), Αγ. Γεωργίου Σερβίων (6/3), Αγ. Νικολάου Λιβαδεροῦ (13/3), Κοιμ. Θεοτόκου Ν. Χαραυγῆς (20/3) καί Ἀκάθιστου Ὑμνου στόν Καθεδρ. Αγ. Νικολάου (27/3).

Κατά τήν περίοδο τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος καί τῆς Διακαινησίμου ὁ Σεβασμιώτατος χοροστάτησε, λειτούργησε καί μίλησε στους Ί. Ναούς:

- ❖ Κυριακή τῶν Βαΐων (5/4): Αγ. Νικολάου Κρόκου & Αγ. Κυριακῆς Σερβίων,
- ❖ Μ. Δευτέρα (6/4): Αγ. Τριάδος Δρεπάνου,
- ❖ Μ. Τρίτη (7/4): Αγ. Κων/νου καί Ἐλένης Κοζάνης,
- ❖ Μ. Τετάρτη (8/4): Αγ. Δημητρίου Κτενίου & Γεν. Θεοτόκου Πλατανορέματος,
- ❖ Μ. Πέμπτη (9/4): Ί. Μονῆς Παναγίας Ζιδανίου & Αγ. Νικολάου Κοζάνης,
- ❖ Μ. Παρασκευή (10/4): Κοιμ. Θεοτόκου Βελβενδοῦ, Αγ. Γεωργίου Κοζάνης & Αγ. Νικολάου Κοζάνης,
- ❖ Μ. Σάββατο (11/4): ἐξωκλ. Ἰω. Βαπτιστοῦ Ν. Νικοπόλεως & Αγ. Νικολάου Κοζάνης,
- ❖ Κυριακή τοῦ Πάσχα (12/4): Αγ. Νικολάου Κοζάνης.
- ❖ Δευτέρα τῆς Διακαινησίμου (13/4): Αγ. Ραφαήλ Δημ. Κοιν. Αγ. Χαραλάμπους,
- ❖ Κυριακή τοῦ Θωμᾶ (19/4): Αγ. Γεωργίου Μικροβάλλτου & Αγ. Κων/νου καί Ἐλένης Κοζάνης.

Παραστάσεις - Ἐθιμοτυπία:

- ❖ συλλειτούργησε μέ τόν Σεβασμ. Μητροπολίτη Ἐλασσῶνος κ. Χαρίτωνά στον Ί. Ν. Μεταμορφ. Σωτήρος στό ΚΕΟΑΧ Ὀλύμπου (8/1),
- ❖ συμμετεῖχε κατά τίς ἐξόδιες ἀκολουθίες τῶν μακα-

ΧΡΟΝΙΚΑ ■ ΕΙΔΗΣΕΙΣ ■ ΣΧΟΛΙΑ

ριστών Μητροπολιτών πρ. Θεσσαλιώτιδος κ. Κυρίλλου (12/1) καί Καλαμαριάς κ. Προκοπίου (8/4),

- ❖ ελόγησε την κοπή της βασιλόπτας της Έφορείας Αρχαιοτήτων Κοζάνης (Αρχαιολ. Μουσείο Αιάνης, 16/1), της Στέγης Παιδιού «Άγιος Στυλιανός» (7/2) καί του Συνδέσμου Γραμμάτων & Τεχνών Ν. Κοζάνης (25/2),
- ❖ παρακολούθησε την έκδήλωση του Δημ. Σχολείου Κοζάνης «Γρηγόρης Κονταρής» αφιέρωμα στον ως άνω Ίεράρχη και Διδάσκαλο, με όμιλητή τον κ. Χαρίτωνα Καρανάσιο, στον Ί. Μητροπολιτικό Ναό του Αγ. Νικολάου (30/1),
- ❖ προήδρευσε στις Ίερατικές Συνάξεις της καθ' ἡμᾶς Ί. Μητροπόλεως στους Ί. Ναούς της Κοζάνης: Αγ. Παρασκευής, με όμιλητή τον Σεβασμ. Μητροπολίτη Έδέσσης κ. Ίωήλ (12/2), Παναγίας Φανερωμένης (2/4),
- ❖ επισκέφθηκε τον εορτάζοντα Περιφερειάρχη Δυτ. Μακεδονίας κ. Θεόδωρο Καρυπίδη (28/2),
- ❖ προήδρευσε των Συμβουλίων του Τιάλειου Έκκλ. Γηροκομείου (9/3) καί του Μητροπολιτικού (23/3),
- ❖ δέχθηκε τίς επισκέψεις: του νέου Περιφερ. Αστυνομικού Δ/ντή Ταξiarχου κ. Δημοσθένη Χρήστου (12/3), του Διοικ/τή της 9ης Μ/Π Ταξ. Πεζικού Ταξiarχου κ. Γρηγ. Γρηγοριάδη (26/3), του Βουλευτή Π.Ε. Κοζάνης κ. Χαρίσιου Κάτανα (26/3),
- ❖ παρέστη κατά την επίσκεψη του Οίκουμ. Πατριάρχη κ. Βαρθολομαίου στην Ί. Μητρόπολη Σερρών (20/4),
- ❖ παρέθεσε δείπνο στους υπάλληλους καί τους συνεργάτες της Ί. Μητροπόλεως με την ευκαιρία της αναστάσιμης περιόδου καί της 11ης έπετειού από τή χειροτονία του σέ Ίπίσκοπο (28/4).

Άπό τήν παρουσίαση του βιβλίου «Η ΑΝΤΙΣΤΑΣΙ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ»

Μέ θρησκευτική κατάνυξη, παρουσία πλήθους κόσμου καί κλήρου πού κατέκλυσε τόν Ί. Ναό Αγίων Κωνσταντίνου καί Έλένης Κοζάνης τό βράδυ της Τετάρτης 18 Μαρτίου 2015, έγινε ἡ παρουσίαση του βιβλίου "Η ΑΝΤΙΣΤΑΣΙ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ" του Αρχιμανδρίτη Αύγουστίνου Μύρου, Ίεροκήρυκα της καθ' ἡμᾶς Ί. Μητροπόλεως.

Πρόκειται γιά τήν τρίτη έκδοση του βιβλίου, πού αναδεικνύει τήν αντίσταση καί τήν προσφορά της Όρθοδόξου Έκκλησίας, του κλήρου καί του λαού της, στά εξαιρετικά δύσκολα χρόνια της Γερμανικής Κατοχής με έμφαση στή διακονία του τότε ιεροκήρυκα, αρχιμανδρίτη Αύγουστίνου Καντιώτη, πού υπήρξε ό έμπνευστής καί στυλοβάτης ενός μεγάλου αντιστασιακού έργου αγάπης.

Γιά τό βιβλίο μίλησαν:

- ❖ ό Αρχιμανδρίτης Νικηφόρος Μανάδης, αρχιερατικός Έπίτροπος Έφορδαίας, ἡγούμενος της Ί. Μονής Κοσμᾶ του Αἰτώλου Έφορδαίας καί συγγραφέας,
- ❖ ό Πρωτοπρεσβύτερος Γεώργιος Μεταλληνός, Όμότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών, πού μίλησε με θέρμη γιά τό βιβλίο του «φιλάτου σύν-άδελφου στην ιεροσύνη καί συναδέλφου έν επιστήμη» π. Αύγουστίνου, δίνοντας γενικότερα στοιχεία γιά τήν αντίσταση της εκκλησίας, άπέναντι στους κατακτητές.

Στους παρουσιαστές του βιβλίου θά μπορούσε νά αναφερθεί καί ό Αρχιμανδρίτης Γερβάσιος Ραπτόπουλος, προϊστάμενος της Όρθοδόξου Αδελφότητος γιά τή διακονία των φυλακισμένων «Όσία Ξένη», συγγραφέας, πού απέστειλε σχετική επιστολή πού διαβάστηκε από τόν Αρχιερατικό Έπίτροπο Πρωτοπρ. Δημήτριο Χαρισίου, τονίζοντας ότι «*παραδίνονται στό παρόν καί στό μέλλον της ιστορίας 450 σελίδες με ντοκουμέντα, πού αποδεικνύουν ότι ἡ αντίσταση της αγάπης γιά τόν άνθρωπο είναι θαύμα της πίστης στό Θεό καί στό σωτήριο λόγο του*».

Τέλος, τόν κύκλο των όμιλητών κατά τήν επιτυχημένη έκδήλωση, έκλεισε ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Παύλος.

Τό συντονισμό της παρουσίασης έκανε ό Πρωτοσύγκελος της Ί. Μητρόπολης Αρχιμανδρίτης Χριστοφόρος Αγγελόπουλος.

(Άπό κείμενο του κ. Γιώργου Μαστρογιαννόπουλου, στό mikrovalto.gr)

Στήν Κοζάνη ἡ Ίερά Εικόνα του πολιούχου της Ρόδου Αγίου Φανουρίου

ΊΗ Εικόνα του Αγίου Φανουρίου, του νεοφανούς Μάρτυρα, έφτασε από τή Ρόδο στον Ίερό Καθεδρικό καί Μητροπολιτικό Ναό του Αγίου Νικολάου. ΊΗ ύποδοχή έγινε με προεξάρχοντα τόν Μητροπολίτη κ. Παύλο καί στή συνέχεια τελέστηκε Ίερή Ακολουθία καί Παράκληση.

ΊΗ Εικόνα του Αγίου Φανουρίου παρέμεινε πρός προσκύνηση καί αγιασμό των πιστών από τίς 26 Μαρτίου ως τίς 3 Απριλίου καί καθημερινά τελοούνταν ιερές ακολουθίες. Έπίσης, αρκετοί πιστοί έφερναν στον Ναό φανουρόπιτες, οι όποιες εύλογούνταν στό τέλος των Ακολουθιών.